

Ilmastoviisaan vapaa-ajan asumisen toimintamallit ja ratkaisut

Raportti

RAMBOLL

Bright ideas. Sustainable change.

Ilmastoviisaan vapaa-ajan asumisen toimintamallit ja ratkaisut

Raportti

Asiakirjatyyppi	Raportti
Päivämäärä	5.6.2026
Laatijat	Jenni Happonen, Juho Renvall
Tarkastajat	Inka Koskinen, Tuula Pihkala
Hankkeen nimi	HINEE – Kohti hiilineutraalia mökkeilyä
Tilaja	Mikkelin kehitysytio Miksei Oy
Rahoittajat	Euroopan Unionin osarahoittama, rahoituksen on myöntänyt Etelä-Savon maakuntaliitto
Kuvat	Laiturilla

**Euroopan unionin
osarahoittama**

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

LAITURILLA®

Sisältö

	Tiivistelmä	2
1.	Johdanto	3
2.	Vapaa-ajan asumisen hiili-intensiiviset käytännöt	4
2.1	Vapaa-ajan asumiseen liitetty jaetut merkitykset	5
2.2	Tiedot ja taidot	6
2.3	Aineellinen ympäristö	6
3.	Vapaa-ajan asumisen erilaiset profiilit Mikkelin seudulla	7
4.	Vapaa-ajan asumisen hiilijalanjälki	10
4.1	Vapaa-ajan asumisen hiilijalanjäljen koko ja osatekijät	10
4.2	Vapaa-ajan asumisen hiilijalanjäljen kestävä taso	11
4.3	Hiilijalanjäljen pienentämisen keinot	12
4.4	Päästöjen kompensointi	13
5.	Vapaa-ajan asumisen profiilien hiilijalanjäljet	13
5.1	Päästölaskennan tulokset: profiilien hiilijalanjäljet	13
5.2	Päästövähennystoimenpiteet ja päästövähennyspotentiaali	16
5.3	Metodologia ja taustaoletukset	18
6.	Ilmastokestävät vapaa-ajan asumisen toimintamallit ja ratkaisut	18
6.1	Ilmastoviisaiden käytäntöjen esteet ja mahdollisuudet	19
6.2	Käytäntöjen ja toimintamallien asukaslähtöinen muutos	21
6.3	Miten kunnat, paikalliset yritykset ja muut toimijat voivat tukea ratkaisuja?	21
6.4	Reseptimme ilmastoviisaan vapaa-ajan asumisen kehittämiseksi	22
7.	Johtopäätökset	25
8.	Lähteet	27
	Liite 1: Päästökertoimet	29
	Liite 2: Vapaa-ajan asumisen profiilit	30

Tiivistelmä

Selvitys tarkastelee vapaa-ajan asumisen ilmastovaikutuksia ja mahdollisuuksia siirtyä kohti ilmastoviisaampia käytäntöjä Mikkelin seudulla ja laajemmin Suomessa. Vapaa-ajan asuminen on muuttunut 2000-luvun edetessä aiempaa resurssi-intensiivisemmäksi: mökkien käyttö on ympärivuotistunut, varustelutaso noussut ja liikkuminen lisääntynyt. Tämä näkyy myös hiilijalanjäljessä – keskimääräinen mökin hiilijalanjälki Mikkelin seudulla on tämän raportin tulosten mukaan 3,1 tonnia CO_{2e}, mikä on noin kolmasosan suurempi kuin kansallinen keskiarvo (noin 2,3 t CO_{2e} per mökki). Erityisesti liikkuminen (noin 58–72 % päästöistä) korostuu Mikkelin seudulla suurimpana päästölähteenä, mutta myös energian käyttö, kulutus ja vapaa-ajan aktiviteetit vaikuttavat kokonaisuuteen. Raportti havainnollistaa päästöjen vaihtelua yhdeksän erilaisen mökkeilijäprofiilin kautta ja osoittaa, että vapaa-ajan asumisen tyyli, etäisyydet, kulkumuodot, käyttöaste ja varustelutaso vaikuttavat ratkaisevasti päästöjen suuruuteen.

Tämän selvityksen keskeinen johtopäätös on, että ilmastoviisas vapaa-ajan asuminen edellyttää sekä yksilötason valintoja että rakenteellisia muutoksia. Vaikuttavimpia keinoja päästöjen vähentämiseen yksilötasolla ovat liikkumisen muutokset (esim. sähköautoilu, joukkoliikenne, kimppekyydit), vähähiilisten energiaratkaisujen käyttöönotto sekä kulutuksen kohtuullistaminen. Raportti korostaa myös käytäntöjen systeemistä luonnetta: muutokset edellyttävät kuntien, yritysten ja muiden toimijoiden roolia infrastruktuuriin, palveluiden ja kannustimien kehittämisessä. Pitkällä aikavälillä keskeistä on siirtymä kohtuullisuuteen perustuvaan elämäntapaan, jossa teknologiset ratkaisut yhdistyvät materiaalien ja energiankulutuksen vähentämiseen ja vähemmän resurssi-intensiivisiin vapaa-ajan asumisen muotoihin.

1. Johdanto

Vapaa-ajan asumisella on suurta kulttuurista, sosiaalista ja taloudellista merkitystä Suomessa. Mökkeilyn aseman Suomessa voi sanoa olevan ikoninen: järvenrantamökki on olennainen osa suomalaista kansallista maisemaa ja monen elämän unelma. (mm. Häkkänen, 2022). Etelä-Savo on Suomen suosituimpia vapaa-ajan asumisen alueita – vapaa-ajan asuntoja on alueella suurin piirtein saman verran kuin vakituksia asuinrakennuksia. Vapaa-ajan asuminen vahvistaakin merkittävästi aluetaloutta, minkä vuoksi alueella panostetaan vapaa-ajan asumisen kehittämiseen ja sen hyvän tulevaisuuden varmistamiseen. Etelä-Savon tahtotilana on olla kestävä mökkeilyn maakunta. Tämän selvityksen taustalla oleva, Mikkelin kehitysytio Miksei Oy:n hallinnoima HINEE – Kohti hiilineutraalia mökkeilyä -hanke keskittyy erityisesti vähäpäästöisyyden ja energiatehokkuuden edistämiseen Mikkelin seudulla. Hankkeen tavoitteena on tukea vapaa-ajan asumisen kestävää tulevaisuutta maakunnassa edistämällä ilmastoviisaiden toimintamallien käyttöönottoa vapaa-ajan asumisessa. Uudet toimintamallit ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa sekä seudun vapaa-ajan asumisen tulevaisuus että kuntien ja valtakunnallisten hiilineutraaliustavoitteiden toteutuminen.

Kestävyyden ja ilmastotavoitteiden kannalta vapaa-ajan asumisen käytännöt ovat viime aikoina kehittyneet huolestuttavaan suuntaan. Perinteisesti vapaa-ajan asumiseen on ajateltu liittyvän vähemmän resurssi-intensiivinen elämäntyyli kuin muuhun arjen elämäntapaan, mutta nyttemmin tämä on muuttunut resurssi-intensiivisempään suuntaan. Asumisjärjestelyt ylipäänsä muuttuvat yhä monipaikkaisemmiksi: jokapäiväinen elämä jaetaan kahden tai useamman kodin kesken työn, lomailun, opintojen tai hoitokäyntien vuoksi. (mm. Toivonen & Rinkinen, 2025; Niemistö ym. 2024; Häkkänen, 2022). Mikkelin seudulla on havaittu sama trendi: mökkeilyn ympärivuotisuus on lisääntymässä ja mökkien koko ja varustetaso kasvavat, mikä lisää energiankulutusta ja päästöjä.

Vapaa-ajan asumisen kasvava resurssi-intensiivisyys sopii huonosti yhteen Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden kanssa. Viimeaikaiset tutkimushavainnot osoittavat, että maapallon lämpötila lähestyy nopeasti Pariisin ilmastositomuksen kriittistä 1,5 asteen lämpenemisrajaa ja että jäljellä oleva hiilibudjetti hupenee niin nopeasti, että nykyisellä päästötasolla se voi kulua loppuun jo vuoteen 2028 mennessä. Lähenevä lämpenemisrajan ylitys korostaa entisestään nopeiden ja vaikuttavien ilmastotoimien tarvetta. (mm. Hot or Cool Institute, 2025.)

Mökkeilyn keskimääräiseksi hiilijalanjäljeksi on arvioitu Suomessa noin 580 kg CO_{2e} vuodessa per mökkeilijä (Niemistö ym. 2024), mikä on noin puolet yhden henkilön elämäntavalle määritetystä jalanjäljen ilmastokestävästä enimmäistasosta (1,1 tonnia CO_{2e} vuoteen 2035 mennessä (Hot or Cool Institute, 2025)). Jos mökkeilyn hiilijalanjälki siis pysyy entisellään, se asettaa entistä suuremman paineen vähentää koko muun elämäntavan hiilijalanjälkeä. Luvut osoittavat, miten suuri haaste vapaa-ajan asumisen sovittaminen ilmastoviisaan elämäntavan muottiin on – muutos vaatisi mittavia rakenteellisia muutoksia nykyisissä käytännöissä. Tämän toivat kriittisessä artikkelissaan esille myös Soininen ja Lassinen (2025), jotka esittävät mökkeilyn yhtenä rakenteellisen ylikulutuksen ilmenemismuotona.

Vapaa-ajan asumisen käytännöt ja toimintamallit eivät ole ainoastaan yksilöllisiä valintoja, vaan ne kytkeytyvät infrastruktuureihin, palvelujärjestelmiin ja instituutioihin, jotka ylläpitävät kulutuskeskeisiä ja päästöintensiivisiä kehityskulkuja (vrt. Hot or Cool Institute, 2025). Siten ratkaisun avaimet ilmastoviisaampien vapaa-ajan toimintamallien luomiseksi ovat vapaa-ajan asukkaiden lisäksi osin myös moninaisilla alueellisilla toimijoilla, jotka voivat parhaassa tapauksessa purkaa kulutuskeskeisiä ja päästöintensiivisempiä kehityskulkuja. Tämä selvitys pyrkii tuomaan esille konkreettisia keinoja ja ratkaisuja, jotka osaltaan voisivat helpottaa ilmastoviisaiden vapaa-ajan asumisen käytäntöjen syntyä.

Työ vastaa ensisijaisesti näihin kysymyksiin:

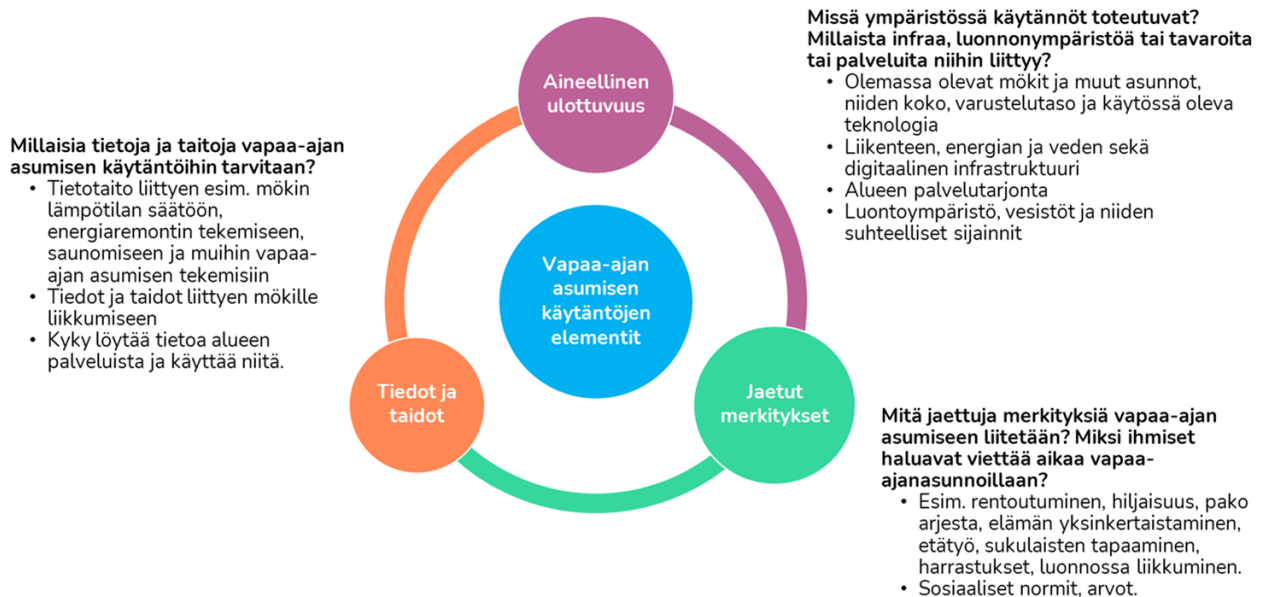
1. Millaisilla vapaa-ajanasukkaiden toimilla mökkeilyn hiilijalanjälkeä voidaan vaikuttavasti pienentää huomioiden samalla vapaa-ajan asumisen erilaiset tyylit ja viipymät?
2. Millaiset toimintamallit ja ratkaisut edistävät ilmastoviisasta vapaa-ajan asumista?

Selvitystyön luku 2 hahmottelee tutkimuskirjallisuuden ja muiden aiheen raporttien pohjalta kokonaiskuvaan vapaa-ajan asumisen hiili-intensiivisistä käytännöistä sekä niihin liittyvistä esteistä ja muutospotentiaalista vähähiilisyyden edistämiseksi. Luvussa 3 on koostettu yhdeksän vapaa-ajanasukkaiden motivaatioprofiilia, jotka havainnollistavat vapaa-ajanasukkaiden moninaista joukkoa ja asumisen tyylejä. Profiilikortit löytyvät liitteestä 2. Luvussa 4 käsitellään vapaa-ajan asumisen hiilijalanjälkeä ja sen osatekijöitä yleisesti ja luvussa 5 esitetään hiilijalanjälkilaskennan tulokset esitetyille kuvitteellisille vapaa-ajanasukkaiden profiileille. Lupaavimpien päästövähennyskeinojen perustelemiseksi on esitetty tarvittavat päästölaskelmat. Luvussa 6 esitellään toimintamallit ja ratkaisut vapaa-ajan asumisen käytäntöjen ilmastoviisauden edistämiseksi. Toimintamallit ja ratkaisut on muotoiltu kirjallisuuskatsauksen, hiilijalanjälkilaskennan tulosten sekä työssä toteutettujen haastattelujen pohjalta. Haastattelut sisälsivät aihepiirin tutkijoiden asiantuntijahaastattelun (1 ryhmähaastattelu) sekä sidosryhmähaastattelut (2 kpl), joista tarkemmat tiedot on mainittu lähteissä. Lopuksi luvussa 7 esitämme johtopäätökset ja suositukset jatkotoimenpiteitä varten.

2. Vapaa-ajan asumisen hiili-intensiiviset käytännöt

Vapaa-ajan asumista tarkastellaan tässä työssä kestäväenä käytäntönä tai tarkemmin sanoen käytäntöjen kimppuna. Tässä luvussa muodostetaan käsitys siitä, mistä elementeistä vapaa-ajan asumisen hiili-intensiiviset käytännöt muodostuvat. Ilmastoviisaan elämäntavan edistämiseksi ja vapaa-ajan asumisen käytäntöjen muovaamiseksi tämä lähestymistapa on hedelmällinen: sen kautta on mahdollista ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttavat vapaa-ajan asumisen käytäntöjen muodostumiseen ja miten näitä käytäntöjä on (tai ei ole) mahdollista muuttaa. Lähestymistavan avulla huomioidaan yksilön valintojen lisäksi laajemmat vapaa-ajan asumiseen vaikuttavat sosiaaliset ja fyysisen ympäristön rakenteet. Tarkastelemme esimerkiksi, miten erilaiset jakamistalouden ratkaisut ja palvelut mahdollistavat ilmastoviisaita vapaa-ajan asumisen käytäntöjä, tai toisaalta, mitkä tekijät estävät kestävämpien käytäntöjen muotoutumista.

Vapaa-ajan asumisen toimintamalleja tarkastellaan käytäntöinä, jotka muodostuvat ja muovautuvat ajassa seuraavien tekijöiden vuorovaikutuksessa keskenään (ks. Kuva 1.)

Kuva 1. Vapaa-ajan asumisen käytäntöjen elementit.

Tutkimusten mukaan (mm. Shove ym 2012) käytännöt muuttuvat, kun elementtien väliset yhteydet luodaan, muutetaan tai ne katkeavat. Muutokset yhdessä toimintatavassa voivat muuttaa myös ympäröiviä käytäntöjä. Niissä piilee mahdollisuus sosiaaliseen muutokseen kohti ilmastoviisaampia vapaa-ajan asumisen käytäntöjä. Vapaa-ajan asuminen siis koostuu erilaisista käytäntöjen kimpuista, joista kunkin päästövaikutus on erilainen. Keskitymme tässä työssä hiili-intensiivisimpiin käytäntöihin ja niiden elementteihin suurimman päästövähennyspotentiaalin saavuttamiseksi.

2.1 Vapaa-ajan asumiseen liitetty jaetut merkitykset

Kesämökin (tai kakkosasunnon) omistaminen on suomalaisessa kulttuurissa normaalia, yleisesti hyväksyttyä ja myös tavoiteltavaa. Taustalla vaikuttaa ajatus yksilönvapaudesta. (Soininen & Linnanen, 2025.) Moni hakee mökiltä vastapainoa kaupunkielämälle, olipa kyse sitten mökin rentouttavasta luonnonläheisestä tunnelmasta tai maaseudun nostalgista. (mm. Häkkänen, 2022.) Kuten aiemmin todettu, mökkeilyllä voi sanoa olevan Suomessa ikoninen asema, joka korostaa siihen liitettyjä vahvoja ja tunnepitoisia merkityksiä. Niiden merkitystä vapaa-ajan asumisen käytäntöjen muovautumisessa ei pidä väheksyä.

Mökkeilyyn varsinkin aiemmin liitettyjä keskeisiä merkityksiä ja ideoita ovat perinteisyys, luontoyhteys, hiljentyminen, yksinkertaisuus, hidastaminen, paluu lapsuudenmaisemaan ja ajatus idyllisestä maaseudusta. Vapaa-ajan aktiviteeteissa ja kulutuksessa arvostetaan perinteisiä askareita, kuten keräily, kalastus, takkatulen poltto, soutaminen ja veden kantaminen kaivosta. Vapaa-ajan asunto saatetaan nähdä perinteisen ja todellisen maaseudun viimeisenä linnoituksena, ja siellä vietetty elämä jäljittelee aiempien sukupolvien perinteitä. Yhteys luontoon, kaupunkielämän vastapaino, perheen yhdessäolo ja mahdollisuus osallistua erilaisiin luontoon perustuviin aktiviteetteihin on listattu Suomessa ja maailmanlaajuisesti tärkeimmiksi motiiveiksi mökkeilylle ja maaseudulla vierailulle. Monille esivanhemmilta peritty kakkosasunto toimii osana omaa identiteettiä ilmaisua. (Häkkänen, 2022; Vepsäläinen & Pitkänen, 2010.)

Perinteiden arvostuksen rinnalla, tai joskus sen sijaan, vapaa-ajan asumisessa arvostetaan yhä enemmän helppoutta ja mukavuutta. Monet haluavat valmiin avaimet käteen -ratkaisun, ja arvoissa korostuvat vaivattomuus ja mukavuus (Häkkänen, 2022), myös remontoinnin ja huoltojen osalta. Keskiverto mökinostaja haluaa mökin, jota ei tarvitse remontoida. Unelmamökin ominaisuuksien osalta ratkaisevan olennaiseksi on havaittu myös mökin etäisyys kotoa ja palveluista: Häkkäsen tutkimuksen (2022) mukaan palveluiden tulisi sijaita 30 minuutin sisällä mökiltä ja matkan kesto kodista mökille tulisi olla maksimissaan 3 tuntia.

Ympäristöasiat myös kiinnostavat vapaa-ajanasukkaita, mutta tutkimuksissa on havaittu (mm. Häkkänen, 2022), että ne eivät päätöksenteossa ole kovin korkealla prioriteettilistalla tai arvot eivät näy ihmisten toiminnassa. Ihmisillä on luonnollisesti ympäristöarvojen lisäksi paljon muitakin arvoja, ja joskus ympäristöarvot ovat ristiriidassa muiden arvojen kanssa. Ympäristönäkökulmiin ei myöskään välttämättä liitetä esimerkiksi omaa energiankulutusta tai mökille liikkumista, vaan esimerkiksi mökin vesijärjestelmä tai ympäröivän luonnon puhtaus. Yksittäisiä havaintoja on siitä, että mökkeily korvaa ulkomaille lentämistä (Häkkänen, 2022), mutta laajempaa tietoa tämän merkityksestä ei kirjoittajien tiedossa ole.

2.2 Tiedot ja taidot

Perinteiset mökkikäytännöt ovat perustuneet paikallisiin resursseihin, fyysiseen työhön ja vähäiseen energiankulutukseen, mutta uusien teknologioiden ja mukavuuksien myötä nämä käytännöt ovat osin korvautuneet infrastruktuuri riippuvaisilla ja resurssi-intensiivisemmällä ratkaisulla. Samalla kun vapaa-ajan asumisen tyyli ja arvostukset ovat muuttuneet kohti mukavuuden ja helppouden tavoittelua, ovat myös tiedot ja taidot muutoksessa. Vapaa-ajan asumisessa tarvittavat taidot ovat sidoksissa käytössä oleviin materiaaleihin ja infrastruktuureihin: kun fyysinen ympäristö muuttuu, myös niihin liittyvä osaaminen muuttuu tai menettää merkitystään. Perinteisiä mökkiaskareita ei välttämättä osata tai haluta suorittaa tai niihin ei enää ole rutiinia nuoremmalla sukupolvella: esimerkiksi takan lämmityksen, marjojen keruun, kalastuksen ja soutamisen tilalle on voinut tulla sähkölämmitys, internet ja resurssi-intensiivisempää ajanviettoa, kuten moottoriveneilyä tai sisähuvipuistoissa käyntiä. (vrt. Toivonen & Rinkinen, 2025; Häkkänen, 2022.)

Vapaa-ajan asumiseen liittyvät tiedot ja taidot vaikuttavat keskeisesti vapaa-ajan asumisen käytäntöjen hiili-intensiivisyyteen, koska ne määrittävät, millaiset ratkaisut ja toimintatavat arjessa koetaan mahdollisina ja mielekkäinä. Vähäresurssiset käytännöt – kuten puulämmitys, veden kanto tai paikallisten luonnonvarojen hyödyntäminen – edellyttävät usein ajallista panostusta, fyysistä työtä ja käytännön osaamista, kun taas niiden korvaaminen teknologisilla ratkaisulla muuttaa toiminnan energiariippuvaiseksi ja usein päästöintensiivisemmäksi. Kun tällaiset taidot heikkenevät tai niitä ei opita, kaventuvat myös mahdollisuudet valita vähäpäästöisiä toimintatapoja, ja käytännöt ohjautuvat helpommin kohti sähkö-, palvelu- ja polttoaineintensiivisiä ratkaisuja. Samalla mukavuuden ja vaivattomuuden korostuminen vahvistaa kehitystä, jossa vähän energiaa kuluttavat mutta osaamista vaativat käytännöt jäävät sivuun, vaikka ne olisivat edelleen toteuttamiskelpoisia. (vrt. Toivonen & Rinkinen, 2025.)

2.3 Aineellinen ympäristö

Yhteiskunnan infrastruktuuri ja palvelutarjonta ohjaavat kulutusta ja siten myös vaikuttavat kulutuksen päästöihin (mm. Soininen & Linnanen, 2025; Hot or Cool Institute, 2025). Vapaa-ajanasuntojen sijainti, tieinfra, alueen palvelut ja luontoympäristö sekä joukkoliikenteen saavutettavuus ohjaavat valintoja liittyen vapaa-ajanasunnoille liikkumiseen, siellä tehtäviin aktiviteetteihin ja asunnolla käytettävään aikaan. Lisäksi vapaa-ajanasuntojen ikä, koko, varustelutaso ja käytössä oleva teknologia vaikuttavat niin ikään asunnolla suoritettaviin aktiviteetteihin ja energiankulutukseen ja sitä kautta päästöihin.

Soinisen ja Linnasen (2025) mukaan aineellisen ympäristön rakenne (kaksi asuntoa) itsessään synnyttää ylikulutusta liikenteen päästöjen ja energiankulutuksen muodossa. Kaksi asuntoa tavallaan lukitsee lähtökohtaisesti ylikuluttavaan toimintaan, josta on vaikea päästä irti.

Mökkien koot vaihtelevat suuresti, yhden tutkimuksen mukaan mökit ovat keskimäärin n. 70 m². Osa haluaa modernin mökin isoilla ikkunoilla ja järvinäköalalla, osa taas arvostaa perinteistä mökkiä. Osa arvostaa 25 m²-50 m² kokoista, "tilavan yksiön" tyyppistä mökkiä. Monet mökin ostajat odottavat nykyään mökiltä samankaltaista varustelutasoa kuin ensisijaiselta kodilta. (Häkkänen, 2022.)

Mikkelin seudulla aineellisen ympäristön vaikutus päästöihin ilmenee mm. siten, että valtaosa vapaa-ajanasukkaista kulkee mökilleen kauempaa muista maakunnista ja vain pieni osa Mikkelin seudulta. Laiturilla 3 -hankkeen aiemmin toteuttaman kyselyn (2024) mukaan yli puolet vapaa-ajanasukkaista on kotoisin pääkaupunkiseudulta ja muualta Uudeltamaalta ja vain noin 19 % Etelä-Savon alueelta. Lähes 70 % vastanneista oli työikäisiä, 31–64-vuotiaita, joiden voidaan olettaa liikkuvan paljon. Vapaa-ajanasunnon koko on myös FCG:n toteuttaman kyselyn (2025) mukaan Mikkelin seudulla 10 % suurempi kuin valtakunnallisesti (keskimäärin 76,5 m²). Mökkitalouden koko on keskimäärin noin 4 henkilöä, samoin kuin valtakunnallisesti.

3. Vapaa-ajan asumisen erilaiset profiilit Mikkelin seudulla

Vapaa-ajanasukkaista koostettiin kirjallisuuskatsauksen ja Laiturilla-hankkeiden aiempien selvitysten perusteella yhdeksän vaihtoehtoista vapaa-ajan asumisen profiilia, joilla pyritään konkretisoimaan esimerkinomaisesti erilaisia vapaa-ajan asumisen käytäntöjä ja tyylejä sekä eripituisten viipymien, mökkimatkojen ja vapaa-ajanasuntojen ominaisuuksien vaikutuksia mökkeilyn hiilijalanjälkeen. Profiilit on laadittu kattamaan erilaiset käyttötavat ja tyylit mahdollisimman systemaattisesti, jotta profiilien keskinäinen vertailtavuus on helpompaa niiden moninaisuudesta huolimatta. Profiilien avulla havainnollistetaan myös erilaisten käyttötyylien ääripäitä, jolloin jalanjälkivaikutus tulee selkeämmin esille. Profiileja voi hyödyntää esimerkiksi vapaa-ajanasukkaiden tiedollisessa ja muussa ohjauksessa sekä viestinnässä.

Profiilit on jäsennetty kolmeen eri vapaa-ajanasunnon laatutasoon (matala varustelutaso, kohtalainen varustelutaso ja korkea varustelutaso), joille kullekin on määritelty kolme käyttöskenaariota suhteessa alueen keskiarvoon:

- Keskiarvoa suurempi käyttöaste, keskiarvoa lyhyempi mökkimatka
- Keskimääräinen käyttöaste, keskimääräinen mökkimatka
- Keskiarvoa pienempi käyttöaste, keskiarvoa pidempi mökkimatka

Yllä oleva jäsennys pohjautuu siihen, että varustelutaso, mökkimatka ja käyttöaste ovat suuressa määrin päästöjä määrittäviä tekijöitä. Nämä tekijät myös vaikuttavat paljon siihen, millaisia päästövähennystoimia on mahdollista tai suositeltavaa toteuttaa.

Kullekin profiilille on tunnistettu motivaatiotekijät, joiden perusteella on määritelty tarkemmin profiilikohdaisia muuttujia, esimerkiksi energiankulutukseen ja kulutuskäyttäytymiseen liittyen. Motivaatiotekijöiden avulla myös päästövähennyskeinoista on pyritty tunnistamaan kunkin profiilin kannalta kaikkein potentiaalisimpia ja houkuttelevimpia keinoja esimerkkeinä.

VAPAA-AJANASUNNON VARUSTELUTASO

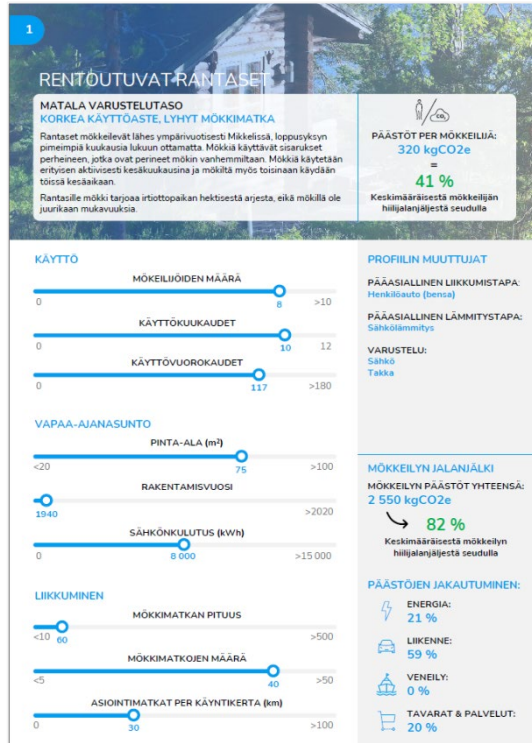
VAPAA-AJANASUNNON KÄYTTÖSKENAARIOT			
	KÄYTTÖASTE: +++ MÖKKIMATKA: ---	KÄYTTÖASTE: 0 MÖKKIMATKA: 0	KÄYTTÖASTE: --- MÖKKIMATKA: +++
 MATALA	1 RENTOUTUVAT RANTASET <i>Rentoutuminen ja huolettomuus</i>	2 SÄÄSTÄVÄISET SUVISET <i>Säästäväisyys ja suunnitelmallisuus</i>	3 PERINTEIKÄS PITKÄNEN <i>Perinteisyys ja yksinkertaisuus</i>
 KOHTALAINEN	4 VUOKRAAVAT VIRTASET <i>Taloudellisuus ja hyödyllisyys</i>	5 KESKIMÄÄRÄISET KORHOSET <i>Keskivertoisuus ja yleispätevyys</i>	6 LUONNONLÄHEISET LAHTISET <i>Puhdas luonto ja luonnon hyvinvointi</i>
 KORKEA	7 LAATUTIETOISET LAINEET <i>Hyvinvointi ja rentoutuminen</i>	8 MODERNIT MIETTISET <i>Modernius ja teknologiat</i>	9 ELÄMYSHALUISET ELOSET <i>Elämyksellisyys ja aktiviteetit</i>

Kuva 2: Muodostetut vapaa-ajan asumisen profiilit. Profiilit on muodostettu kahden ristikkäisen muuttujan mukaan (Vapaa-ajan asunnon varustelutaso ja Vapaa-ajan asunnon käyttöskenaariot) ja kullekin on tunnistettu esimerkinomaisesti motivaatiotekijät, jotka vaikuttavat kulutuskäyttäytymiseen.

Yksittäiset profiilit eivät kuvaa läpileikkaavasti ja yksiselitteisesti tiettyä vapaa-ajan asunnon käyttötyyliä ja käyttäjäryhmää, vaan profiilien kokonaisuus tuo esiin vapaa-ajan asumisen moninaisuutta niin mökkien varustelutason, vapaa-ajan asunnon käytön ja mökkimatkojen kuin käyttäjien ominaispiirteiden ja motivaatiotekijöiden osalta.

Vapaa-ajan asumisen erilaiset profiilit ovat raportin liitteenä. Profiilit koostuvat kahdesta sivusta:

Sivu 1:

Vapaa-ajanasunnon käytön tarinallinen ja sanallinen kuvaus

Vapaa-ajanasunnon vertailuarvojen kuvaukset kolmessa teemassa:

A Käyttö: Mökkeilijöiden keskimääräinen määrä, vapaa-ajanasunnon käyttökuukaudet sekä käyttövuorokaudet vuodessa

B Vapaa-ajanasunto: Rakennuksen pinta-ala, rakentamisvuosi sekä sähkönkulutus vuodessa

C Liikkuminen: Mökkimatkan keskimääräinen pituus, mökkimatkojen määrä sekä asiointimatkat per käyntikerta vapaa-ajanasunnolla.

Vapaa-ajan asumisen profiilin yksilölliset muuttujat, joilla on vaikutusta hiilijalanjäljen muodostumiseen, esimerkiksi liikkumistapa vapaa-ajanasunnolle, vapaa-ajanasunnon lämmitystapa sekä asunnon varustelu.

Mökkeilyn hiilijalanjälki per vapaa-ajanasunto ja per mökkeilijä sekä näiden jakautuminen eri osa-alueilla.

Sivu 2:

Profiilikohtaiset esimerkit päästövähennyskeinoista, joilla mökkeilyn hiilijalanjälkeä voidaan pienentää energian, liikkumisen, veneilyn sekä tavaroiden ja palveluiden osa-alueissa:

A Pihistä: Ratkaisut ja toimintamallit, jotka voi ottaa käytäntöön muuttamalla lähtökohtaisesti vain käyttäytymistottumuksia ja toimintatapoja

B Panosta: Ratkaisut ja toimintamallit, joiden käyttöönotto osaksi vapaa-ajan asumista voi edellyttää profiililta investointeja.

4. Vapaa-ajan asumisen hiilijalanjälki

Tässä luvussa kartoitetaan, mistä osatekijöistä vapaa-ajan asumisen hiilijalanjälki tyypillisesti koostuu, mikä olisi ilmastoviisaan vapaa-ajan asumisen hiilijalanjäljen tavoiteltava taso sekä mitä keinoja kirjallisuudessa on tunnistettu päästöjen vähentämiseksi.

4.1 Vapaa-ajan asumisen hiilijalanjäljen koko ja osatekijät

Niemistön ym. tutkimuksessa vuonna 2024 arvioitiin ensimmäistä kertaa mökkeilyn hiilijalanjälki Suomessa. Yhden mökin hiilijalanjälki on keskimäärin 2 313 kg CO_{2e} vuodessa. Mökkeilyn hiilijalanjälkilaskentaan sisällytettiin mökkien energiankulutus, mökkimatkat, mökiltä käsin tehtävät asiointimatkat, veneily sekä tavaroiden ja palveluiden kulutus. Jälkimmäiseen sisältyy mökin ylläpitokorjaukset ja huolto, ylläpitomaksut, kuten jäte- ja yksityistiemaksut, sekä muut tavarat ja palvelut. Laskelman ulkopuolelle jäävät rakentamisvaihe, maankäyttösektorin päästöt, ruoka ja päivittäistavarat sekä ulkomailla sijaitsevat mökit. Noudatamme tässä selvityksessä samanlaista rajausta vapaa-ajan asumisen hiilijalanjäljen arvioinnissa.

Yleisesti ottaen vapaa-ajanasunnot tai ylipäänsä kakkoskodit lisäävät merkittävästi energiankulutusta ja päästöjä (mm. Strandell ym. 2026). Niemistön ym. tutkimuksen (2024) mukaan suurin osa mökkeilyn päästöistä (noin 58 %) aiheutuu mökkeilyyn liittyvästä liikkumisesta. Energiankulutuksen (sähkö ja lämpö) osuus on keskimäärin 19 %, tavaroiden ja palveluiden kulutuksen 18 % ja veneilyn osuus 5 %. Mökkeilyn osuus yhden mökkeilevän suomalaisen keskimääräisestä hiilijalanjäljestä on 7,5 % (n. 7 700 kg CO_{2e}).

Mökkikohtaisessa hiilijalanjäljessä on paljon vaihtelua, sillä päästöjen taso vaihtelee merkittävästi mökin koon, sijainnin, varustelutason ja monen muun muuttujan mukaan. Liikkumisen päästöihin vaikuttavat merkittävästi esim. auton käyttövoima ja polttoaineen kulutus, energiankulutukseen puolestaan mökin koko, energiatehokkuus, käytön ja käyttäjien määrä sekä käytetyt energiaratkaisut ja -lähteet. Veneilyssä on niin ikään suurta vaihtelua riippuen moottorin ja veneen koosta, käyttömäärästä, ajotavasta ja olosuhteista. Tavaroiden ja palveluiden osalta on vastaavasti suurta vaihtelua kulutettujen eurojen ja kulutuksen kohteiden suhteen. (Niemistö ym. 2024.)

Toisen asunnon, tyypillisesti kesämökin, omistaminen kasvattaa yleensä merkittävästi ajokilometrejä ja sitä kautta päästöjä. Mökkimatkojen ja niihin liittyvän asiointiliikenteen arvioidaan lisäävän ajokilometrejä noin 2,9 miljardia kilometriä vuodessa — noin 5 % koko Suomen liikenteen päästöistä. (Soininen & Linnanen, 2025) Henkilöauto on yleisin kulkutapa mökille ja mökiltä tapahtuviin asiointimatkoihin. Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy:n tekemän mökkimatkakyselyn (2022) vastanneista 87 % liikkui vapaa-ajanasunnolleen henkilöautolla, 8 % junalla ja 5 % linja-autolla tai eri kulkuneuvoja yhdistelemällä.

Kakkoskodit kattoivat 15,2 % koko asumisen energiankulutuksesta ja 14,0 % asumisen päästöistä kotitalouksissa, joilla on toinen koti. Suurin osa vapaa-ajanasuntojen energiankulutuksesta syntyy lämmityksestä, ja Laiturilla 3 -hankkeen aloituskyselyraportin mukaan (2024) noin 40 %:ssa mökeistä on vähintään peruslämpö päällä talvella. Mökit tai kakkoskodit pysyvät usein asumattomina pitkään, mutta vaativat lämmitystä kylmään aikaan vaurioiden välttämiseksi. Vapaa-ajanasunnon energian lisäkulutusta ei tutkimusten mukaan kompensoi vähentynyt kulutus ensisijaisissa kodeissa. Vanhemmissa rakennuksissa energiankulutus on tyypillisesti korkeampaa, todennäköisesti huonomman eristyksen ja lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmien heikomman energiatehokkuuden vuoksi. Suurempi lattiapinta-ala on niin ikään yhteydessä merkittävästi lisääntyneeseen energiankulutukseen. (Strandell ym. 2026.)

Mökkien koko Suomessa on kasvussa, mikä on päästöjen osalta huolestuttava trendi. Etelä-Savossa mökkien koko on kasvanut voimakkaammin kuin muualla Suomessa. Ennen vuotta 2010 valmistuneiden mökkien

keskimääräinen kerrosala on 47 m² koko maassa ja Etelä-Savossa noin 45 m². 2010 tai myöhemmin valmistuneiden mökkien keskimääräinen koko on puolestaan 72 m² koko maassa ja noin 75 m² Etelä-Savossa. (Junnola, 2023.) Kasvava koko johtaa yleensä myös lisääntyneeseen tavaramäärään ja energiankulutukseen. FCG:n selvityksen (2025) mukaan Mikkelin seudulla käytetään keskimäärin noin 7 800 € ostoihin ja maksuihin, mikä on 600 € enemmän kuin valtakunnallisesti. Eniten rahaa käytettiin rakentamiseen, kunnostamiseen ja sähköön¹, joihin vaikuttaa myös mökin koko. Rahaa kului enemmän, kun kotitalouden bruttotulot olivat suuret. Karkeasti ottaen, mitä suurempi rahallinen kulutus, sitä suuremmat ovat myös päästöt.

4.2 Vapaa-ajan asumisen hiilijalanjäljen kestävä taso

Tämän työn tekohetkellä ei ole tiedossa, että vapaa-ajan asumiselle olisi määritelty hiilijalanjälkitavoitteita tai muuta kestävää tasoa. Kestävän tason määrittämisessä lähdetään tässä työssä liikkeelle kestäväälle elämäntavalle määritetyistä hiilijalanjäljen tavoitetasoista. Vapaa-ajan asuminen ei ole irrallinen muusta arjen elämäntavasta, johon luetaan yleisesti asuminen, liikkuminen, ruoka sekä tavarat ja palvelut (kattaen vapaa-ajan). Siten vapaa-ajan asumisen päästöjä voidaan tarkastella osana elämäntavan kokonaispäästöjä ja päästötavoitteita.

Vapaa-ajan asumisen ilmastoviisautta on hyödyllistä hahmottaa myös kohtuullisen kulutuksen käsitteen kautta. Kohtuullisuus on määritelty tilaksi, ”jossa tarpeisiin vastataan ilman puutetta tai liiallisuutta ja jossa toiminta pysyy luonnon kantokyvyn sekä yhteisön asettamien oikeudenmukaisten rajojen puitteissa”. Ekologinen katto siis määrittää suurimman mahdollisen kulutus- ja päästötason ja sosiaalinen lattia ihmisarvoisen elämän vähimmäisehdot. Liiallinen kulutus kiihdyttää ilmastonmuutosta, kun taas alikulutus estää ihmisarvoisen elämän. Kohtuusajattelussa pyritään vähentämään hiili- tai resurssi-intensiivisiä tai vähemmän tarpeellisia tuotanto- ja kulutusmuotoja, mutta samalla lisätään hyvinvoinnille tarpeellista aktiivisuutta. (mm. Hot or Cool Institute, 2025; Soininen & Linnanen, 2025; Toivonen & Rinkinen, 2025.)

Hot or Cool instituutti (2025) on laskenut, että globaalisti kestävä elämäntavan hiilijalanjäljen taso olisi 1,1 tonnia CO_{2e} per henkilö vuoteen 2035 mennessä. Suomessa elämäntavan keskimääräinen hiilijalanjälki on viime vuosina ollut keskimäärin 7,7 tonnia, eli kestävä tason saavuttamiseksi jalanjäljen tulisi kutistua noin yhteen seitsemäsosaan seuraavan yhdeksän vuoden aikana. Ylipäätään korkean tulotason maiden pitäisi vähentää päästöjään 82–94 % nykytasosta. Toisaalta, jos kaikille tarjottaisiin kohtuuden rajoihin mahtuva elintaso nykYTEKNOLOGIALLA, keskimääräinen päästökuorma olisi instituutin mukaan noin 3,9 tonnia CO_{2e} henkeä kohti vuodessa. 3,9 tonnia on lähes puolet nykyisestä jalanjäljestä, mutta silti vielä kaukana kestävästä 1,1 tonnin tasosta. Vähähiilisessä tulevaisuusskenaariossa – joka perustuu jo olemassa oleviin ja realistisesti käyttöönotettaviin ratkaisuihin, kuten uusiutuvaan energiaan, liikenteen sähköistymiseen, liikkumisen vähenemiseen, energiatehokkaaseen rakentamiseen, kestäviin ruokajärjestelmiin sekä jakamiseen perustuvaan kulutukseen – kohtuulliseen elintasoon liittyvät päästöt voidaan laskea instituutin mukaan noin 1,3 tonniin vuoteen 2035 mennessä. Tämä vastaa Pariisin sopimuksen 2 asteen polkua ja alittaa 1,7 asteen tavoitteen, mutta on yhä hieman korkeampi kuin 1,5 asteen kriittinen taso. (Hot or Cool Institute, 2025.)

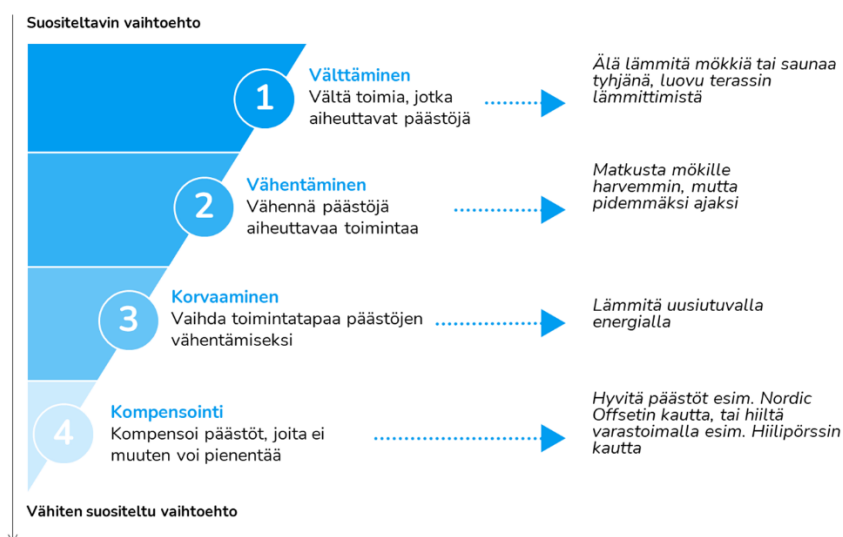
Mökkiä kohden laskettu keskimääräinen hiilijalanjälki (n. 2,3 t CO_{2e}) voidaan jyvittää kaikkien mökkiä käyttävien henkilöiden kesken. Suomessa mökkien keskimääräiseksi käyttäjämääräksi on arvioitu neljä henkilöä (Myllymäki ym. 2025; Niemistö ym. 2024). Tällöin yhden mökkeilevän henkilön mökkeilyn keskimääräinen hiilijalanjälki olisi noin 580 kg CO_{2e}, mikä on noin puolet yhden henkilön elämäntavalle lasketusta kestävästä tasosta (1,1 tonnia CO_{2e} vuoteen 2035 mennessä). Tämän myötä on selvää, että mökkeilyn käytänteissä tulisi tapahtua mittava muutos kestävyystavoitteiden saavuttamiseksi. Jos 1,1 tonnin taso hyväksytään tavoiteltavaksi hiilijalanjäljen tasoksi, tulisi edelleen selvittää, miten vapaa-ajan asuminen olisi sovitettavissa tämän tavoitteen piiriin. Edellä olevan kohtuullisuusajattelun valossa kakkoskodin, kuten kesämökin,

¹ Rahaa käytetään paljon päivittäistavaroihin, mutta se ei ole vapaa-ajan asumisen kannalta olennaista, sillä oletettavasti päivittäistavarat hankitaan myös ykköskotiin.

omistaminen voidaan nähdä osana rakenteellista ylikulutusta, jos se osaltaan johtaa resurssien ylikäyttöön ja päästöjen kasvuun. (Toivonen & Rinkinen, 2025.) Onneksi on kuitenkin olemassa valtava määrä keinoja, myös jo käytössä olevia, joiden avulla vapaa-ajan asumisen päästöjä on mahdollista merkittävästi vähentää. Seuraavissa osioissa kartoitetaan näitä keinoja niin yksilö- kuin rakenteellisella tasolla.

4.3 Hiilijalanjäljen pienentämisen keinot

Aiemmassa kirjallisuudessa ja Laiturilla 3 -hankkeessa on tunnistettu kattavasti keinoja hiilijalanjäljen pienentämiseen. Tähän työhön on valittu päästövähennyspotentiaalin kannalta merkittävimmät keinot. Sovellamme ilmastoviisaiden toimintamallien suunnittelussa yleisen lieventämishierarkian mukaista lähestymistapaa (ks. kuva 3 alla). Keinovalikoimassa on huomioitu myös soveltuvuus ja potentiaali Mikkelin seudun alueelle FCG:n kyselyn (2025) vastausten sekä alueen palveluntarjonnan ja siihen liittyvän kehityspotentiaalin kannalta. Suosituksissa on huomioitu myös se, että energiatehokkuus ei automaattisesti johda päästövähennyksiin, sillä siihen liittyvä rebound-ilmiö voi lisätä kulutusta ja kumota saavutettuja hyötyjä (ks. esim. Sorrell ym., 2018). Tämän vuoksi tehokkuustoimien rinnalla tarvitaan kulutusta rajoittavia ja kohtuullisuutta edistäviä ratkaisuja.

Kuva 3. Lieventämishierarkia päästöjen vähentämiseen.

Hiilijalanjälkeä on mahdollista pienentää vaikuttamalla mökille liikkumiseen, energiankäyttöön ja tavaroihin ja palveluihin liittyvään kulutukseen. Mökin hankintahetki määrittää paljon hiilijalanjälkeä, sillä mökin koko, sijainti ja varustelutaso vaikuttavat myös merkittävästi hiilijalanjälkeen. (Niemistö ym. 2024.) ETVA-hankkeen mökkimatkakyselyssä (2022) päästövähennyskeinoiksi tunnistettiin mm. asiointikäyntien yhdistäminen, viipymän pidentäminen (ja samalla käyntien harventaminen), joukkoliikenteen suosiminen, kimpapakyydit, pyöräily, soutu- ja sähköveneet sekä vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivat autot.

Vaikka vapaa-ajan asuminen on entistä suositumpaa ja vapaa-ajanasuntojen käyttöaste kasvussa, ovat rakennukset suurimman osan vuodesta tyhjiillään. Vapaa-ajanasuntoja käytetään keskimäärin n. 85 vuorokautena vuodessa (Myllymäki ym. 2025). Vapaa-ajanasuntojen vuokraaminen tai yhteiskäyttö voisivat vähentää tarvetta uusien vapaa-ajanasuntojen rakentamiselle, mikä olisi myös ilmaston kannalta tärkeää. Toistaiseksi mökinomistajien halukkuus oman mökin vuokraamiseen on kuitenkin ollut hyvin vähäistä. (Niemistö ym. 2024.) Toisaalta ykköskodin vuokraaminen oman mökkeilyn aikana voisi yhtä lailla vähentää päästöjä, jos

se vähentää vuokralaisen tilapäistä asumis- tai lomailutarvetta jossain toisaalla. Vapaa-ajanasunnon käyttöasteen lisääminen ei kuitenkaan pienennä mökin käytönaikaisia päästöjä, vaan voi lisätä niitä. Käyttöasteen kasvaessa mökkeilijäkohtaiset päästöt kuitenkin vähenevät, sillä mökin käytönaikaiset päästöt voidaan jyvittää useammalle käyttäjälle.

4.4 Päästöjen kompensointi

Kun kaikki mahdolliset päästövähennyskeinot on toteutettu, jäljelle jääviä päästöjä on mahdollista ”kompensoida” ostamalla ilmastoyksiköitä palveluntarjoajilta. Alan yleisen hyvän käytännön ja EU:n uuden viherväittämien liittyvän sääntelyn (2024/825) mukaisesti väittämiä hiilineutraaliudesta ei tule esittää kompensatioihin perustuen. Hiilineutraaliusväitteet ovat hyväksytyjä vain, jos ne perustuvat todellisiin päästövähennyksiin, koskevat ainoastaan jäljelle jääviä päästöjä ja täyttävät tiukat todennus- ja läpinäkyvyysvaatimukset.

Kompensaatiokrediittien tarjoajia on tällä hetkellä paljon ja ne ovat laadultaan vaihtelevia. Suosittelemme toimijoita, jotka noudattavat alan hyviä käytäntöjä ja standardeja (esim. Luken [minimikriteerit](#)). Kuluttajille kompensointi on usein kallista. Parhaimmillaan päästöjen hyvittäminen tai kompensointi voi kuitenkin tukea yhtä aikaa monia ympäristöhyötyjä, myös sellaisia, jotka hyödyttävät vapaa-ajanasukkaita itseään. Esimerkiksi kotimainen Hiilipörssi tarjoaa ekologista kompensatiota ennallistamalla soita, mikä tuottaa pitkällä aikavälillä hyötyjä sekä soiden hiilinielujen kasvuna, luonnon monimuotoisuuden lisääntymisenä että vesistöjen puhdistumisena. Luonto- ja ilmastohyötyjen lisäksi mökkiläinen kiittää, kun lähivesistöjen laatu paranee.

5. Vapaa-ajan asumisen profiilien hiilijalanjäljet

Selvityksessä laskettiin ilmastopäästöt kullekin laaditulle vapaa-ajanasukasprofiilille (9 kpl, ks. Kuva 2 luvussa 3) kattaen seuraavat kategoriat: liikkuminen, energia, veneily sekä tavarat ja palvelut. Tuloksia tulee pitää suuntaa antavina, sillä laskentamenetelmät, rajaukset ja taustaoletukset vaikuttavat merkittävästi lopputulokseen. Tulokset havainnollistavat kuitenkin erilaisten mökkeilytyylien ilmastovaikutusten eroja ja erilaisten toimien mittakaavaa sekä auttavat löytämään sopivia päästövähennyskeinoja eri tilanteisiin.

5.1 Päästölaskennan tulokset: profiilien hiilijalanjäljet

Kuvaan 4 on koottu tulokset profiilikohtaisista hiilijalanjälkilaskennoista. Keskimääräinen mökin hiilijalanjälki Mikkelin seudulla (3110 kg CO_{2e}) on tulosten mukaan noin kolmasosan suurempi kuin kansallinen keskiarvo Niemistön ym. raportin (2024) mukaan (n. 2310 kg CO_{2e}). Tämä johtuu pääosin pidemmistä keskimääräisistä mökkimatkoista seudulla (181 km, FCG, 2025). Liikkumisen päästöt muodostavat keskimäärin 72 % seudulla sijaitsevan mökin päästöistä. Muiden kategorioiden päästöt olivat keskimääräisessä Mikkelin seudun mökissä hyvin samankaltaiset kansallisiin tuloksiin verrattuna.

Tuloksissa on huomionarvoista vapaa-ajan asumisen eri tyylien hiilijalanjäljen valtava vaihtelu – suurimman ja pienimmän jalanjäljen ero on noin kaksitoistakertainen. Korkeimmat jalanjäljet ovat pääosin korkean varustelutason asunnoissa, mikä on odotettavaa. Tästä poikkeuksena on ”moderni mökki” (nro 8), jossa verraten pieni jalanjälki (1060 kg) on saavutettu käyttämällä uusiutuvaa sähköä ja energiatehokkaita ratkaisuja mökin lämmityksessä sekä kulkemalla mökkimatkat sähköautolla ja veneilyt soutaen ja sähköperämoottorilla. Tulokset rikkovat siten perusoletusta, jonka mukaan korkeammat päästöt syntyvät korkeamman tulotason (ja sitä kautta varustelutason) vapaa-ajan asumisesta. Sen sijaan tulokset korostavat, että merkittäviä päästövähennyksiä voi saavuttaa sekä perinteisellä mökkeilytyyllä että mukavuuteen ja moderniuteen

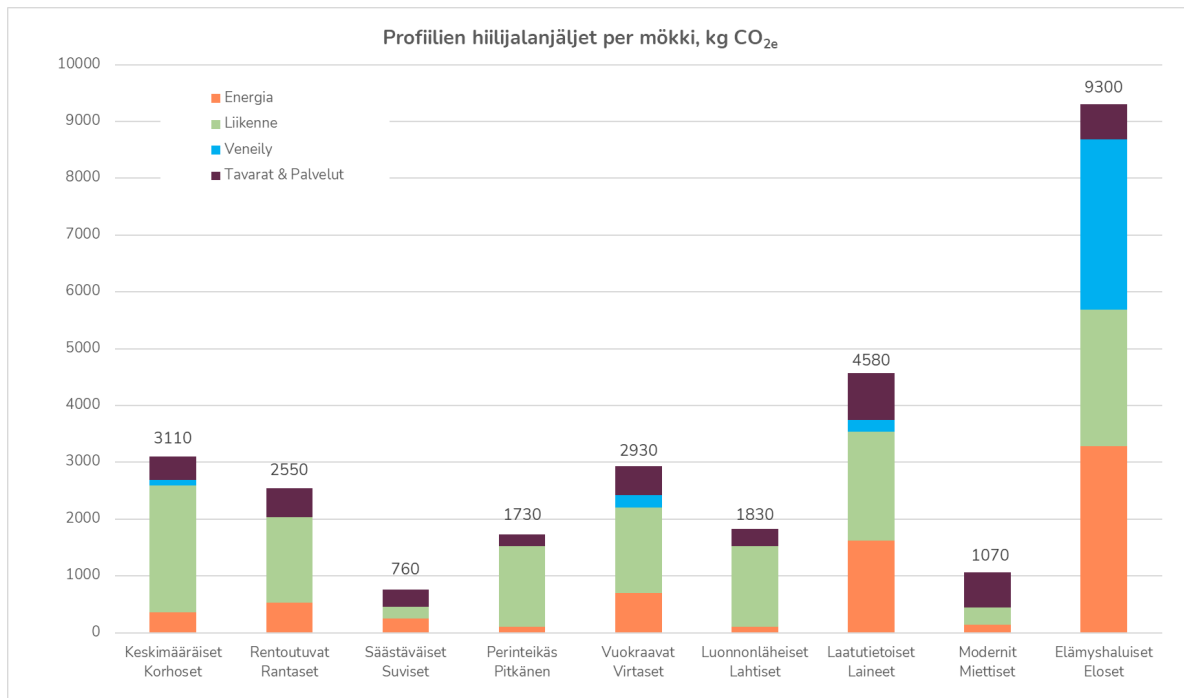
panostavalla tyyllillä. On hyvä muistaa, että laskennassa ei ole huomioitu mökin rakentamisesta aiheutuvia päästöjä, jotka korkean varustelutason mökissä ovat yleensä aina suuremmat.

Korkein hiilijalanjälki (9300 CO_{2e}) on Elämyshaluisilla Elosilla, joilla se on jo suurempi kuin keskivertosuomalaisen kokonaishiilijalanjälki. Suuri jalanjälki selittyy suurelta osin mökin varustelutasolla, omakotitalon energiankulutusta vastaavalla kulutuksella (10 000 kWh/v), suurella polttoöljyn kulutuksella (750 l/v), pitkällä mökkimatalla, joka tehdään runsaasti polttoainetta kuluttavalla autolla, asunnon ympärivuotisella käytöllä sekä moottoriveneen suurella polttoaineen kulutuksella (1000 l/v). Matalin hiilijalanjälki (760 CO_{2e}) on Säästäväisillä Suvisilla, sillä heillä on perinteinen sähkötön mökki, jonne kulku onnistuu junalla ja taksilla, eikä moottorivenettä ole.

Liikkumisen osuus päästöistä on lähes jokaisessa profiilissa melko suuri (200–2400 kg CO_{2e}; 26–81 % kokonaispäästöistä), sillä tyypillisesti vapaa-ajanasunnoille matkataan bensakäyttöisellä autolla. Poikkeuksena ovat junalla matkustavat ja sähköautolla kulkevat käyttäjät (3 ja 8). Profiileissa, joissa mökkimatka on lyhyt, käyttöaste on usein korkeampi, koska lähellä olevalla mökillä tyypillisesti vieraillaan useammin. Siten mökin läheisyys ei välttämättä pienennä jalanjälkeä, ellei vierailuita harvenneta ja pidennetä.

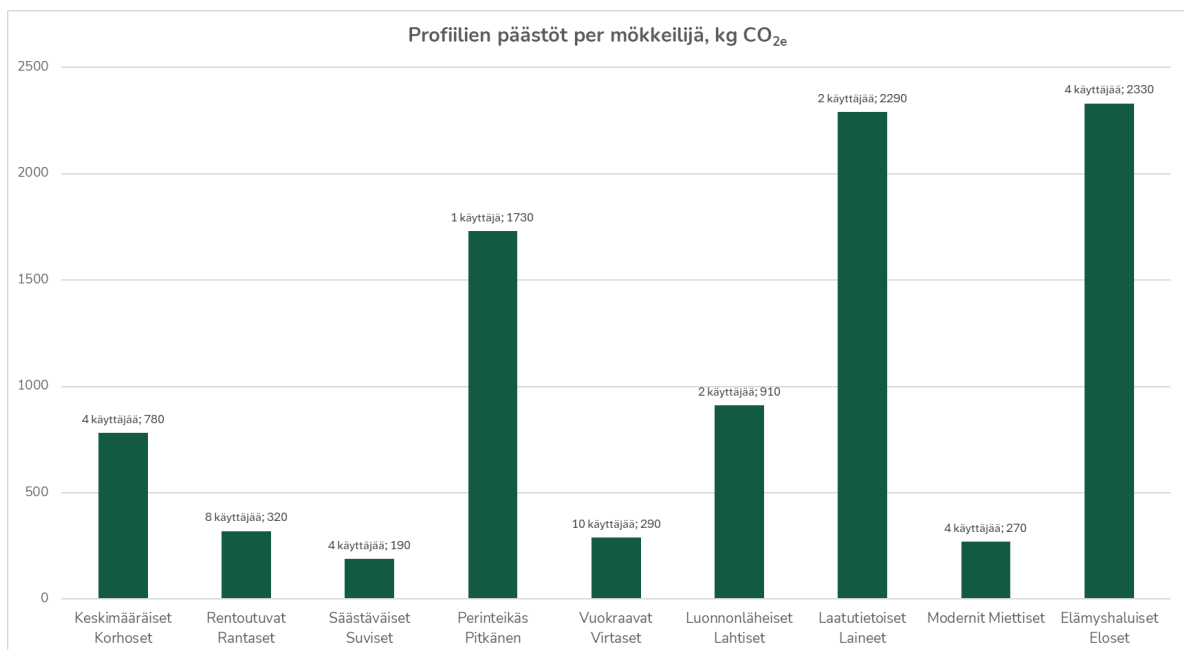
Energiankulutuksen osuus päästöistä on hyvin vaihteleva – n. 110–3 300 kg CO_{2e} (6–35 % kokonaispäästöistä). Energian käytön jalanjälkeen vaikuttaa eniten se, onko mökeillä lämmitystä vuoden ympäri, kuinka lämpimänä mökki pidetään, millä mökki lämmitetään (yleisimmin sähkölämmitys, takka ja/tai lämpöpumppu), mökin koko sekä hankitun energian tuotantotapa. Suurin energiankulutuksen hiilijalanjälki on karkeasti ottaen mökeissä, jotka ovat käytössä ympärivuotisesti.

Tavaroiden ja palveluiden osuus profiileissa vaihtelee noin 200–800 kg CO_{2e} välillä (7–58 % kokonaishiilijalanjäljestä) muodostaen toiseksi pienimmän kategorian veneilyn jäädessä pienimmäksi. Vaihteluvälit perustuvat karkeasti tyypillisiin rahankäyttötapoihin Mikkelin seudulla (FCG, 2025). Mökillä, jota remontoidaan paljon, tavaroiden ja palveluiden päästöt helposti kasvavat. Toisaalta päästövähennyksiä voidaan saavuttaa, jos remonteilla parannetaan energiatehokkuutta tai otetaan käyttöön uusia vähäpäästöisiä teknologioita, kuten aurinkopaneelit. Veneilyn päästöt korostuvat elämyshakuisessa profiilissa, jossa oletuksena käytössä on suuren polttoainekulutuksen moottorivene, jota käytetään melko paljon.

Kuva 4: Vapaa-ajanasukkaiden profiilien hiilijalanjäljet.

Mökkiprofiilien päästöt laskettiin myös mökkeilijäkohtaisesti (Kuva 5) perustuen tyypillisiin vapaa-ajanasuntojen käyttömääriin Mikkelin seudulla. Keskimäärin vapaa-ajanasunnoilla on noin neljä säännöllistä käyttäjää vuodessa, joten keskimääräisen mökin päästöt on jaettu neljällä ja näin saatu päästöt per mökkeilijä (keskimäärin noin 780 kg CO_{2e}/mökkkeilijä). Tuloksista erottuvat profiilit 4 ja 5. Perinteikkään Pitkäsen (4) mökin päästöt ovat pienehkö, mutta koska hän käyttää mökkiä yksin, päästöt per käyttäjä ovat suuret. Vuokraavat Virtaset (5) puolestaan onnistuvat pienentämään käyttäjäkohtaista jalanjälkeä, sillä mökkiä vuokrataan säännöllisesti ulkopuolisille.

Kuva 5: Profiilien hiilijalanjäljet per mökkeilijä.

5.2 Päästövähennystoimenpiteet ja päästövähennyspotentialiaali

Taulukoissa 1A-D on listattuna ilmaston kannalta vaikuttavimmiksi arvioidut päästövähennyskeinot ja niiden päästövähennyspotentialiaali. Tuloksia tulee pitää suuntaa antavina. Päästövähennyspotentialiaali on laskettu käyttäen pääosin keskimääräisiä käyttömääriä ja arvoja, ja todellinen päästövähennyspotentialiaali voi olla esitettyä suurempi tai pienempi.

Vaikuttavimmiksi yksittäisiksi keinoiksi on arvioitu sähköautoon vaihtaminen, julkisilla tai kimppekyydillä liikkuminen mökille, moottoriveneilyn vähentäminen sekä uusiutuvaan energialähteeseen vaihtaminen (tuulisähkö tai omat aurinkopaneelit). Ilmavesilämpöpumppuun vaihtaminen vähentää päästöjä myös merkittävästi, mutta se soveltuu melko harvoille vapaa-ajanasunnoille (niille, joissa on vesikiertoinen lämmitys). Sähkön tuotannon vähäpäästöisyyden kehityksen myötä energian osuus päästöistä pienenee jatkuvasti ja liikkumisen ja tavaroiden ja palveluiden rooli puolestaan kasvaa.

Energiatехokkuus- ja energiansäästötoimet ovat silti merkityksellisiä ympäristövaikutusten pienentämiseksi, ja siksi niitä on sisällytetty mukaan keinovalikoimaan.

Taulukko 1A: Liikenteen päästövähennystoimenpiteet ja niiden päästövähennyspotentialiaali

LIIKENNE

Päästövähennystoimenpide	Päästövähennyspotentialiaali kg CO _{2e}
Vaihda sähköautoon (3800 km automatkat/v)	1100
Kulje kimppekyydillä (1900 km automatkoista pois)	430
Matkusta mökille junalla (1900 km autoilun vaihto junaan, 4 matkustajaa)	420
Harvenna ja pidennä mökkivierailuja (1000 km ajomatkoja pois)	230
Liiku lihasvoimin, yhdistele asiointimatkoja, suosi lähellä olevia palveluita (630 km matkoista pois)	140

Taulukko 1B: Energian päästövähennystoimenpiteet ja niiden päästövähennyspotentiaali**ENERGIA**

Päästövähennystoimenpide	Päästövähennyspotentiaali kg CO_{2e}
Asenna ilma-vesilämpöpumppu (sähkönkulutus laskee 60 % oletuksena 4 800 kWh)	220
Asenna aurinkopaneelit (3 kWp järjestelmä, joka tuottaa 2700 kWh/v)	200
Vaihda tuulisähköön (4000 kWh/v kulutuksella)	180
Vaihda kuivanapitolämmitykseen talven ajaksi (jopa 85 % sähkölämmityksen säästö, oletuksena 3400 kWh)	150
Vaihda laitteet sähkökäyttöisiksi (mm. ruohonleikkuri, moottorisaha, pienkoneet ja laitteet; oletuksena 30 l pienempi polttoöljyn kulutus/v)	100
Lisäeristä yläpohjaa (2000 kWh sähkön säästö/v ympärivuotuisissa mökeissä)	90
Luovu terassin lämmityksestä (90 iltaa vuodessa) ja lämmitä ulkoporeammetta säästeliäästi (1–2 krt/vk, säästö yht. 1500 kWh /v)	70
Asenna ilmalämpöpumppu (sähköä säästyy 30 %, n. 1200 kWh/v)	50
Ota käyttöön älykäs lämpötilan ohjaus (sisältäen etäohjauksen; oletuksena 20 % sähkön säästö, n. 800 kWh)	40
Aseta ylläpitolämmitys oikein talven ajaksi (ilmalämpöpumppu 12–15 astetta + 1 patteri +10 C / patterit 10 C; oletuksena 20 % sähkön säästö)	40
Laske mökin lämpötilaa 2 asteella (esim. 21 asteesta 19:ään); älä lämmitä tyhjiä tiloja. (10 % puunkäytön ja sähkön säästö, 400 kWh)	30

Taulukko 1C: Veneilyn päästövähennystoimenpiteet ja niiden päästövähennyspotentiaali**VENEILY**

Päästövähennystoimenpide	Päästövähennyspotentiaali kg CO_{2e}
Souda moottorilla ajamisen sijaan (kulutus oletuksena 70 l bensaa/v)	210
Vaihda sähköperämoottoriin (ja hidasta vauhtia) (kulutus oletuksena 70 l bensaa/v)	200

Taulukko 1D: Tavaroiden, palveluiden ja ylläpidon päästövähennystoimenpiteet ja niiden päästövähennyspotentiaali**TAVARAT, PALVELUT, YLLÄPITO**

Päästövähennystoimenpide	Päästövähennyspotentiaali kg CO_{2e}
Osta käytettynä, lainaa, vuokraa, pidennä tavaroiden käyttöikää, remontoi vain tarpeeseen. (oletuksena 600 € rahansäästö/v)	180
Laita mökki vuokralle, kun se on tyhjä (jolloin käyttäjämäärä vuodessa keskimäärin viisi neljän sijaan)	160 (päästövähennys per mökkeilijä)

On hyvä huomioda, että jalanjälkilaskennan ulkopuolelle jäi osa-alueita, joilla voi olla merkittävä vaikutus hiilijalanjälkeen, kuten mökin rakentamisvaihe, tontin ja mökkiteiden aiheuttama hiilitaseen muutos² sekä puunpolton aiheuttama maankäytön muutos. Mikäli puunpolton vaikutukset maankäyttöön (metsien hiilitaseen pieneneminen) huomioitaisiin laskennassa, sen rooli päästölähteenä korostuisi. Puunpoltto ei ole automaattisesti vähäpäästöisempi vaihtoehto muihin energialähteisiin verrattuna, ja sitä kannattaa käyttää säästeliäästi samoin kuin mitä tahansa muutakin energiaa tai luonnonresurssia. Puunpolton ilmastovaikutusta on käsitelty tarkemmin Niemistön ym. (2024) selvityksessä (s. 20–21).

Mökin rakentamisvaiheella on niin ikään merkittävä vaikutus mökin päästöihin. Rakennusmateriaalivalintojen ja rakentamisen aiheuttama maankäytön muutos synnyttää merkittäviä päästöjä. Lisäksi rakentamisvaiheessa tehdään keskeisiä käytönaikaisiin päästöihin lukitsevia valintoja: mm. lämmitystapa- ja talotekniset valinnat sekä mökin koko ja sijainti. Mökin vuokraaminen tai jakaminen ja ylipäättään nykyisen rakennuskannan tehokkaampi käyttö auttaisivat myös välillisesti välttämään rakentamisesta syntyviä päästöpiikkejä (rakentamisen vältettyjä päästöjä ei ole huomioitu Taulukossa 2D). Myös piharatkaisut jäivät laskennan ulkopuolelle, vaikka ne voivat vaikuttaa jalanjälkeen: luonnonmukainen ja metsäinen mökkihiha voi sitoa tehokkaasti hiiltä, kun taas suuret asfaltti- ja nurmialueet heikentävät maaperän hiilitasetta.

5.3 Metodologia ja taustaoletukset

Päästölaskenta pohjautui pääosin SYKE:n [Mökkeilyn hiilijalanjäljen laskurissa](#) käytettyihin päästökertoimiin ja laskennan rajaukseen. Sähkön päästökerroin päivitettiin Motivan tuoreimpaan päästökertoimeen (0,045 kg CO_{2e}/kWh) ja junan päästökerroin VR:n uudempaan kertoimeen vuodelta 2023. Lisäksi nestekaasun kertoimeen lisättiin valmistusvaiheen päästöt. Taustaoletukset tyypillisistä Mikkelin seudun mökkeilytyyleistä muodostettiin FCG:n (2025) raportin sekä Laiturilla-hankkeissa vapaa-ajanasukille vuosina 2022–2025 tehtyjen kyselyjen vastausten pohjalta. Päästövähennystoimenpiteiden laskennassa käytettiin lisäksi aurinkopaneeleille ja tuulisähkölle tuotannon suorien päästöjen päästökerrointa (ks. päästökertoimet ja lähteet Liitteestä 1).

6. Ilmastokestävät vapaa-ajan asumisen toimintamallit ja ratkaisut

Kirjallisuudessa on selvitetty vapaa-ajan asumisen hiilijalanjäljen koko, osatekijät ja päästövähennyspotentiaali, mutta vähemmän huomiota on kiinnitetty siihen, miten vapaa-ajan asumisen hiiliviisaiden käytäntöjen syntymistä ja ylläpitämistä parhaiten tuetaan. Toimivien, aidosti ilmastoviisaiden toimintamallien ja ratkaisujen suunnittelun kannalta kaikki edelliset ovat keskeisiä.

Vapaa-ajan asumisen ilmastoviisaita toimintamalleja suunnitellessa tulisi huomioda laajempi yhteiskunnan systeeminen muutos. Jos yksilöitä kehoitetaan pienentämään hiilijalanjälkeä samalla, kun ympäröivän yhteiskunnan rakenteet säilyvät muuttumattomina, kohdataan helposti vastustusta ja turhautumista yksilöiden taholta, kun muutosten toteuttaminen on käytännössä vaikeaa (esim. julkisten liikenneyhteyksien puute, pyöräilyn turvattuus reittien puuttuessa, luotettavat tiedonlähteet energiaremontoinnista). Ennen kuin voidaan muuttaa vapaa-ajan asumisen käytäntöjä vähähiilisemmiksi, tulisi siis ymmärtää, millaiset tekijät ja dynamiikat vaikuttavat siihen, että käytännöt ovat muodostuneet hiili-intensiivisiksi. Esteiden paikantaminen voi auttaa löytämään toimintamalleja ja ratkaisuja käytäntöjen muovaamiseksi. (ks. Toivonen & Rinkinen, 2025.) Uusien mahdollisuuksien tunnistaminen on niin ikään tärkeää. Tähän lukuun on koottu aiemmassa

² Hiilitaseen muutos viittaa maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastojen ja -nielujen menetykseen rakentamisen myötä. Ks. lisää esim. Niemistö ym. 2024.

kirjallisuudessa ja Laiturilla-hankkeiden selvityksissä koottuja tunnistettuja esteitä ja mahdollistavia tekijöitä, jotka vaikuttavat vapaa-ajan asumisen käytäntöjen hiili-intensiteetin muodostumiseen.

6.1 Ilmastoviisaiden käytäntöjen esteet ja mahdollisuudet

Soininen & Linnanen (2025) painottavat, että arkisten kulutuspäätösten taustalla on moninainen joukko yhteiskunnan, talouden, kulttuurin ja oikeuden rakenteita, jotka hiljaisesti ohjaavat ihmisiä tekemään ilmaston ja ympäristön kannalta kestävämpiä valintoja. Hiili-intensiiviset käytännöt vapaa-ajan asumisessa eivät siis ole pelkästään yksilön kulutuspäätöksiä, ja ylipäättään vapaa-ajanasukkaiden vaikutusmahdollisuudet omaan hiilijalanjälkeensä ovat rajalliset. Keskitymme tämän vuoksi tuomaan tässä työssä esille joitakin rakenteellisia esteitä ja toisaalta mahdollisuuksia, joiden avulla rakenteita voitaisiin alue- ja paikallistasolla muuttaa niin, että ne tukevat ilmastoviisaita käytäntöjä paremmin. Esiin tuodut seikat (taulukot 2A-C) ovat esimerkinomaisia, eivät tyhjentäviä. Tunnistetut esteet ja mahdollisuudet perustuvat asiantuntija- ja sidosryhmähaastatteluihin ja -arvioihin sekä aiempaan kirjallisuuteen.

Taulukko 2A: Liikkumisen ja veneilyn ilmastoviisaiden käytäntöjen esteet ja mahdollistajat esimerkinomaisesti.

LIKKUMINEN & VENEILY

Teema	Tiedot & taidot	Aineellinen ympäristö	Jaetut merkitykset
Esteet	Puutteelliset tiedot mm. kimppekyytimahdollisuuksista, autojen ja veneiden latausasemista. Puutteelliset taidot kävely- ja pyöräilyreitteihin tai pyörien korjaamiseen liittyen.	Pitkät etäisyydet ja mökkien hajanainen sijainti. Puutteellinen pyöräily- ja kävelyinfra. Sähköautojen korkea hinta. Taksivuodistus heikentänyt palveluja (päivystysvelvollisuus loppunut). Mobiiliverkon ongelmat voivat estää etätöön ja siten viipymien pidentämisen ja harventamisen.	Asenteet ja uskomukset, mm. sähköautoilun turvallisuusriskeistä tai julkisen liikenteen hankaluudesta. Koettu pyöräilyreittien turvattomuus. Tavoitteiden ristiriitaisuus: vapaa-ajan asumisen lisääminen on tärkeää alueellisesti, mutta lisää helposti liikkumisen päästöjä. Kimppekyytien esteenä voi olla järjestämisen hankaluus ja oman tilan tarve.
Mahdollistajat	Asukkaiden kyky huomioida kustannussäästöt, päästövähennykset ja muut hyödyt mm. kimppekyydeistä, julkisilla liikkumisesta tai liikkumisen vähentämisestä.	Toimiva joukkoliikenne ja pyöräilyinfra. Kehittyvä alueellinen latausinfra. Kaavoitusratkaisut: lyhyet etäisyydet palveluiden ääreen, olemassa olevan infran hyödyntäminen, mökkikylät. Uudet kestävä liikenteen kokeilut palveluntarjoajan kanssa (esim. kutsuliikenne). Kasvavat polttoainekulut kannustavat liikkumistapojen muutoksiin.	Ymmärrys, että kestävät liikkumismuodot tukevat myös terveyttä ja hyvinvointia (mm. pyöräily, soutaminen, kävely). Mökkiläisfoorumit ja muu yhteisöllinen paikallinen toiminta. Kiinnostus kimppekyyteihin.

Taulukko 2B: Energian ilmastoviisaiden käytäntöjen esteet ja mahdollistajat esimerkinomaisesti.**ENERGIA**

Teema	Tiedot & taidot	Aineellinen ympäristö	Jaetut merkitykset
Esteet	Perinteiset mökkitaidot ja -tiedot voivat puuttua (mm. lämmityskäytännöt, kantovesi), mökiltä odotetaan mukavuuksia. Energiaremonteissa ei aina osata huomioida pitkän ajan kustannussäästöjä.	Energiaremonttien korkea investointikustannus (lämpöpumput, aurinkopaneelit).	Helppouden ja mukavuuden arvostaminen mökillä (ei kannusta esim. remontoimaan tai perinteisen mökin askareisiin).
Mahdollistajat	Tiettyjen energiatehokkuustoimien helppous (esim. yläpohjan lisäeristäminen villalla ei vaadi suurta taitoa). Ilmastoviisaiden ratkaisuiden kokoaminen kuntien kotisivuille (palvelut, ilmastovaikutus ym.).	Alueellisten energiapalveluiden ja -neuvonnan laadukas tarjonta. Uusien ratkaisujen ja palveluiden kokeilut (kunta mukana markkinoinnissa). Remontointipalvelujen saatavuus hyvä hiljaisena aikana. Sähkönhinnan mahdollinen nousu kannustaa energiatehokkuus- ja säästötoimiin.	Tilaisuudet, demonstraatiot, joissa tutustutaan erilaisiin energiaratkaisuihin, esim. kuivanapitolämmitys, älykäs lämpötilan ohjaus, aurinkopaneelit.

Taulukko 2C: Tavaroiden ja palveluiden ilmastoviisaiden käytäntöjen esteet ja mahdollistajat esimerkinomaisesti.**TAVARAT & PALVELUT**

Teema	Tiedot & taidot	Aineellinen ympäristö	Jaetut merkitykset
Esteet	Tietämättömyys alueen palvelutarjonnasta. Huolto- ja -korjaustaitojen puute. Tietämättömyys vuokrausta/ jakamista helpottavista käytännöistä (ohjeiden puute).	Tiedot alueen palvelutarjonnasta hajallaan ja osin piilossa. Palvelutarjonta, joka kannustaa hiili-intensiiviseen vapaa-ajan viettoon (mm. sisäaktiviteettipuistot, vesijetteily). Mökkitalkkaripalveluiden kysyntä ei ole kasvanut odotetusti. Mökin siivouksen hankaluus, tavarain paljous voi estää vuokraamista.	Yksityisyyden ja tilan tarve voi estää jakamista mökkiä tai tarvikkeita. Huoli ilkeästä tai tavaroiden rikkoutumisesta. Siivoaminen vuokralaisia varten koetaan hankalaksi. Mukavuuden ja helppouden ideaali kannustaa ostamaan uutta, ei korjaamaan vanhaa.
Mahdollistajat	Kyky huomioida kustannussäästöt mm. mökin vuokraamisessa sekä tavaroiden ja laitteiden lainaus- ja vuokraustoiminnassa.	Kattava ja luotettava alihankintaverkosto on vuokraustoiminnan pyörittämisen elinehto (Walin-Jatkola, 2018). Siivous- ja remontointipalvelut (mm. mökkitalkkari). Palvelutarjonta, joka kannustaa kestäviin vapaa-ajanviettopoihin lähellä: mm. pyöräily, melonta, luonnossa liikkuminen. Alustatalouden ratkaisut helpottamaan kysynnän ja tarjonnan kohtaamista.	Nuorempi sukupolvi on avoimempi mökin tai tavaroiden vuokrausta ja lainausta kohtaan. Kiinnostusta uusiin ratkaisuihin ja kokeiluihin on.

Mahdollisuuksien ja esteiden perkaamisen jälkeen on mielekästä pohtia, millä yhteiskunnan toimijoilla voi olla mahdollisuuksia purkaa esteitä ja toisaalta tarttua mahdollisuuksiin vähähiilisen vapaa-ajan asumisen edistämiseksi. Kunnilla, alueellisilla kehittäjäorganisaatioilla, paikallisilla yrityksillä, järjestöillä ja toisaalta vapaa-ajanasukkailla itsellään voi olla moninaisia rooleja rakenteellisen muutoksen edistämisessä. Taustalla käytäntöihin vaikuttavat toki myös mm. lainsäätäjät, poliitikot, viranomaiset, median edustajat ja monet muut

tahot, jotka jäävät tämän raportin tarkastelun ulkopuolelle. Seuraavissa luvuissa 6.2 ja 6.3 käsitellään eri toimijoiden potentiaalisia rooleja muutoksen tekemisessä.

6.2 Käytäntöjen ja toimintamallien asukaslähtöinen muutos

Aiemmissa tutkimuksissa on tunnistettu, että vapaa-ajanasukkaiden joukossa on kiinnostusta ilmasto- ja ympäristötoimiin, ja moni onkin tehnyt toimia esimerkiksi energiankäytön vähentämiseksi. Vapaa-ajanasukkaat voisivat esimerkiksi toimia edelläkävijöinä uudenlaisten ratkaisujen testaamisessa ja käyttöönotossa. (Niemistö ym. 2024.) Vapaa-ajalla mökkeillessä voi olla enemmän tilaa erilaisille kokeileville ratkaisuille ja oppimiselle, mitä välttämättä arjen kiireiden keskellä ei muuten ole. Sopiva kohderyhmä erilaisten kokeilujen toteuttamiselle voisi olla esimerkiksi ”uuden sukupolven mökkeilijät”, jotka perivät vanhempiensa hankkimia vanhoja mökkejä (vrt. Rantanen, 2024).

Rantanen (2024) on tunnistanut aktiivisia aluekehittäjätyyppejä sekä tekijöitä, jotka edesauttavat näiden aluekehittäjätyyppien toteutumista. Rantasen mukaan erityisesti ”monipaikkainen yrittäjä” ja ”kutsumustietoinen kansalaisaktivisti” voisivat vauhdittaa aluekehitystä innovatiivisuutensa ja muutostoimijuutensa ansiosta. Kyseisille aluekehittäjätyypeille on ominaista nykyisten kehityspolkujen kyseenalaistaminen, uusiin mahdollisuuksiin tarttuminen ja uusien toimijoiden mobilisointi alueen kehittämiseen.

6.3 Miten kunnat, paikalliset yritykset ja muut toimijat voivat tukea ratkaisuja?

Kuntien rooli vapaa-ajan asumisen ratkaisujen ja toimintamallien muovaamisessa on kiistaton: lyhyesti sanoen kunnat vastaavat kasvihuonekaasupäästöjä tuottavasta arjen infrastruktuurista (Heiskanen & Rinkinen, 2023). Arjen infrastruktuurin rooli kuluttajan hiilijalanjäljen muodostumisessa voi usein olla aliarvioitu. Kaavoituspäätökset, tieverkko, joukkoliikenne ja kevyen liikenteen väylät määrittävät merkittävästi etenkin vapaa-ajan liikkumiseen liittyviä päästöjä – kuinka pitkä matka on mökiltä palveluiden ja joukkoliikenteen pariin tai koetaanko pyörällä liikkuminen turvallisesti. Hajarakentaminen lukkiuttaa päästöt helposti vuosikymmeniksi korkealle tasolle pitkien etäisyyksien vuoksi ja sitoo siten ihmiset henkilöautoriippuvuuteen. Hajanainen rakenne voi myös vaikeuttaa esimerkiksi jakamistalouden ratkaisujen toimivuutta, jos pitkät välimatkat vähentävät lainaamisen houkuttelevuutta. Liikenneinfran ja mökkien kaavoituksen lisäksi kunnat vaikuttavat välillisesti päästöihin myös energia- ja digitaalisen infran, vesi- ja jätehuollon, maankäytön ohjauksen, virkistysinfran ja palveluntarjonnan kautta. Kokonaisuudessaan kuntien rooli ei siis ole vain palveluntarjoaja, vaan käyttäytymisen ohjaaja ja markkinan muokkaaja.

Kylämökkeilyn edistäminen voidaan nähdä yhtenä vastauksena hajanaisen rakentamisen aiheuttamaan päästöjen lukkiutumiseen. Kylämökkeilyssä vapaa-ajan asuminen integroidaan osaksi olemassa olevaa kylä- ja taajamarakennetta. Tällöin vapaa-ajan asuminen tukeutuu olemassa olevaan infrastruktuuriin, palveluihin ja liikenneyhteyksiin, mikä vähentää hajarakentamisen tarvetta ja siihen liittyviä ympäristövaikutuksia. Samalla kylämökkeily vahvistaa maaseudun elinvoimaisuutta, koska vapaa-ajanasukkaat käyttävät paikallisia palveluja ja infrastruktuuria tehokkaammin kuin erillisiin sijainteihin hajautuvat mökit. Useiden tutkimusten mukaan (ks. esim. Hiltunen ym. 2014; Häkkänen ym. 2022) mökkeilyn vetovoima syntyy tasapainosta luonnonläheisyyden, saavutettavuuden ja palveluiden välillä. Erityisesti vesistöjen läheisyys, hyvät liikenneyhteydet, harrastusmahdollisuudet sekä kaupunkiseutujen läheisyys ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä. Näin kylämökkeily tarjoaa realistisen vaihtoehdon hajanaiselle mökkirakentamiselle: se mahdollistaa ”oman paikan” kokemuksen, mutta samalla tukee resurssitehokkuutta, vähentää liikkumistarpeita ja edistää yhdyskuntarakenteen ilmastoviisautta.

Kuntien ilmastotyössä keskeinen rooli on myös paikallisyhteisöillä, jotka voivat toimia itseään suuremman ongelman ratkaisijana (Heiskanen & Rinkinen, 2023; Rantanen 2024). Rantanen (2024) kiteyttää oivallisesti: ”Ideaalisella vapaa-ajanasukasvaltaisella maaseudulla ”paikallinen–vieras” ja ”kehittäjä–kehitettävä”-jaottelut menettävät merkityksensä ja korvautuvat tapauskohtaisesti organisoituilla, dynaamisilla, hallinnolliset rajat ylittävillä paikallisyhteisöillä”. Tällaisille yhteisöille olisi ominaista rikastuttava vuorovaikutus ja tietämyksen ja käytäntöjen jakaminen puolin ja toisin, yksipuolisen ylhäältä ohjaamisen sijaan. Monipaikkaiset asukkaat voivat olla tällöin osaltaan synnyttämässä positiivista kehää, jossa odotettu tulevaisuus lisää intoa investoida alueeseen taloudellisia ja henkisiä voimavaroja (Rantanen, 2024). Myös FCG:n selvityksessä (2025) tunnistettiin kehittäjä–kehitettävä-jaottelun murtaminen: vapaa-ajanasukkaiden nähdään olevan mm. potentiaalisia palvelun tuottajia, vaikka osittain harrastuspohjaisesti.

Keskeinen kysymys onkin, miten julkiset toimijat voivat tarjota mahdollistavan maaperän ja ympäristön, jossa alueen vapaa-ajanasukkaat voivat omista lähtökohdistaan käsin toteuttaa ilmastoviisasta vapaa-ajan asumista. Yhtä lailla julkiset toimijat voivat vaikuttaa alueen yritysten ja yhdistysten toimintaedellytyksiin tarjoamalla mm. tietoa, verkostoitumismahdollisuuksia ja markkinointikanavia vähähiilisten ratkaisujen kehittämiseksi.

Yrityksillä on niin ikään keskeinen rooli ilmastoviisaiden ja vähähiilisten vapaa-ajan asumisen käytäntöjen kehittämisessä, sillä ne toimivat suoraan sekä vapaa-ajanasukkaiden että alueellisten resurssien rajapinnassa. Ensinnäkin yritykset voivat kehittää ja tarjota konkreettisia vähähiilisiä palvelu- ja tuoteratkaisuja, kuten uusiutuvaan energiaan perustuvia järjestelmiä, energiatehokkuusparannuksia sekä jakamistalouden palveluita, jotka madaltavat kynnystä kestävien valintojen tekemiseen. Toiseksi ne voivat ohjata käyttäytymistä arjen tasolla esimerkiksi selkeän viestinnän, palvelumuotoilun ja hinnoittelun keinoin siten, että ilmastoviisaat valinnat muodostuvat oletusarvoiksi ja houkuttelevimmiksi vaihtoehdoiksi. Lisäksi yritykset voivat toimia aktiivisina kumppaneina kuntien, alueellisten toimijoiden ja vapaa-ajanasukkaiden kanssa toteutettavissa pilotoinneissa ja kokeiluissa, joissa kehitetään ja skaalataan esimerkiksi älykkäitä energiaratkaisuja tai vähähiilisiä mökkialuekonsepteja. Yrityksillä voi olla roolia myös tiedon tuottajina ja vaikutusten mittaajina: ne voivat kerätä ja analysoida dataa mm. energiankulutuksesta, liikkumisesta ja ostoista sekä tuottaa mittareita, jotka tukevat sekä yksittäisten käyttäjien päätöksentekoa että laajempaa raportointia ja ohjausta kohti vähähiilistä vapaa-ajan asumista.

6.4 Reseptimme ilmastoviisaan vapaa-ajan asumisen kehittämiseksi

Raportin alussa luvussa 2 esittelimme vapaa-ajan asumisen käytäntöjen elementit ja niissä piilevän muutospotentiaalin hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Palaamme näihin elementteihin ja ehdotamme tässä toimintamalleja, joilla erilaiset alueelliset toimijat voivat yhteistyössä pyrkiä muokkaamaan vapaa-ajan asumisen käytäntöjä ilmastoviisaampaan suuntaan. Keinot toimivat tehokkaimmin kokonaisuutena, kun eri toimijat pyrkivät yhtäaikaaisesti luomaan muutosta eri suunnista. Suositukset perustuvat asiantuntija-arvioihin ja haastatteluihin, aiempaan kirjallisuuteen sekä hiilijalanjälkilaskennan tuloksiin. Esitetty listaus ei ole tyhjentävä, vaan pikemminkin pyrkii korostamaan keinovalikoiman monimuotoisuutta. Mukana on myös keinoja, jotka herättelevät pohtimaan poisoppimisen ja rajoittamisen merkitystä uuden oppimisen rinnalla.

Reseptimme ilmastoviisaan vapaa-ajan asumisen kehittämiseksi:

Tietojen ja taitojen tukeminen:

1. **Viestintä ilmastoviisaista ratkaisuista** eri foorumeilla, siellä missä vapaa-ajanasukkaat muutenkin viettävät aikaa. Kyläyhdistysten, paikallistapahtumien, kurssien ym. hyödyntäminen tiedon jakamiseen. Tuetaan viestinnällä mahdollisuuksien mukaan myös poisoppimista ja haitallisten ratkaisujen poistamista käytöstä, kuten fossiilienergian käyttöä asumisessa ja liikkumisessa.
2. **Näkyvyyden tarjoaminen yrityksille**, jotka tarjoavat ilmastoviisaita ratkaisuja.

3. **Vertaisoppimismahdollisuuksien tarjoaminen** mm. kursseilla, koulutuksissa, työpajoissa (energiäkävelyt, demotilaisuudet, referenssikohteiden tai -ratkaisujen esittelyt).

Aineellisen ympäristön muutos:

1. **Liikenneyhteyksien kehittäminen:** suositaan kestäviä liikennemuotoja ja sujuvia matkaketjuja (kauko- ja paikallisliikenne, pyöräily- ja kävelyinfra, satama-alueet, tapahtumakuljetukset, liityntäpysäköinnit, latausinfra autoille ja veneille)
2. **Kaavoitus ja maankäytön ohjaus:** hajarakentamisen vähentäminen ja kylämaisten mökkiympäristöjen kehittäminen. Olemassa olevien alueiden täydennys- tai korjausrakentamisen suosiminen. Palveluiden saavutettavuus.
3. **Ajoneuvojen vuokrausmahdollisuuksien helpottaminen** (auto, vene, perämoottorit, pyörät) sekä kimpakyytien sopimista helpottavat alustat.
4. **Liikkumisen ja paikallisen logistiikan kehittäminen kokonaisuutena:** voisiko samoilla kyydeillä kulkea ihmiset, postit ja muut tavarakuljetukset, vaikkapa kauppatilaukset?
5. **Tuetaan yrityksiä, jotka kehittävät teknologioita, toimintamalleja ja ratkaisuja päästöjen vähentämiseen** vapaa-ajan asumisessa, mm. tarjoamalla rahoitusta ja neuvontaa.
6. **Uudet jakamista helpottavat omistajuuden mallit:** mökkien jakaminen ja käyttöasteen kasvattaminen voisi helpottaa vahvan yhdistys- tai yritysmökkikulttuurin myötä. Vuokrauskäytännöt ovat olemassa ja vuokraaminen helpompaa kuin yksityishenkilönä. Myös työkalu-, remonttitarvike-, harrastusväline- ja venevuokraamot, yhteisvarastot.
7. **Hiili-intensiivisten käytäntöjen rajoittaminen tai hankaloittaminen** mahdollisuuksien mukaan. Keinoja voivat olla mm. parkkimaksut tai moottoriveneilyn rajoitukset.

Jaettujen merkitysten muuttaminen:

1. **Ennakkoluulojen vähentämisen strategiat:** Korostetaan vähähiilisten ratkaisujen muita hyviä puolia, joita ihmiset yleisesti arvostavat: taloudellisuutta, vaivattomuutta ja mukavuutta. Toisaalta voi korostaa myös hiili-intensiivisten tuotteiden ikäviä puolia (esim. kalleutta, vaivalloisuutta). Aktiiviset vapaa-ajanasukkaat voivat toimia vähähiilisten ratkaisujen "vertaiskesittelijöinä" myös paikallisille.
2. **Erilaisten vapaa-ajan asumisen tyylien huomiointi** viestinnässä ja kehittämisessä: vapaa-ajanasukkaiden profiilien hyödyntäminen viestinnän kohderyhmiä ja sisältöä suunniteltaessa.
3. **Vähähiiliseen mökkeilytyyliin linkittyvien arvojen korostaminen:** hiljentyminen, palautuminen, luonnonrauha, luontohyödyt terveydelle, perinteisyys, yksinkertaisuus, paluu perusasioiden äärelle.
4. **Nostetaan esiin ja palkitaan esimerkillinen toiminta,** josta muut voivat ottaa mallia. Palkitseminen ilmastoviisailla tuotteilla tai palveluilla (esim. lahjakortti mökkitalkaripalveluihin tai metsäretkelle) vaikuttaa myös aineelliseen ympäristöön. Tarjotaan näkyvyyttä yhteisöille, jotka edistävät käytännön ratkaisujen käyttöönottoa. Ihmiset eivät aina tietoisesti tunnista jonkin toiminnan olevan ilmastotoimintaa. Merkitysten muuttumista voi tukea tuomalla esiin jo arjessa olevien toimien ilmastohyötyjä. Toisaalta voi myös rajoittaa haitallisen toiminnan näkyvyyttä tavoiteltavana asiana.
5. **Erilaisten yhteistyömallien luominen ja tukeminen, synergioiden etsiminen ja paikallisten voimavarojen hyödyntäminen:** monet aktiiviset monipaikkaiset asukkaat pyrkivät toimimaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Aktiivit eivät välttämättä tietoisesti pyri saamaan aikaan ilmastohyötyjä, vaikka näin lopulta tapahtuisikin. Paperinmakuiseen "kehittämistyöhön" houkuttelusta ei usein liene hyötyä eivätkä päälle liimatut ratkaisut jalkaudu. (ks. Rantanen, 2024).

Kirsikat kakun päällä:

Toimintamallit, joilla on potentiaalia vaikuttaa sekä tietoihin, taitoihin, aineelliseen ympäristöön että jaettuihin merkityksiin

1. **Uusien palveluiden kokeilu ja testaus** auttaa yrityksiä tuote- ja palvelukehityksessä ja voi nopeuttaa ilmastoviisaisten käytäntöjen kehittymistä. Mökeillä on suuri potentiaali toimia energiamurroksen kokeilualustana. Vapaa-ajanasukkailla voi olla ideoita pop-up-tyyliin kokeiluihin, mm.

lainauspalvelut, uudet energiaratkaisut. Kunnat voisivat olla mukana markkinoinnissa ja tarjoamassa tukea.

2. **Konkreettiseen, yhteisölliseen tekemiseen houkutteleva** voi luoda syvällisempää ja pysyvämpää muutosta, jossa ilmastoviisaisiin käytäntöihin liittyvät taidot ja tiedot samalla karttuvat ja merkitykset muuttuvat, esim. tuunaus- ja korjauspajat, rakentelukurssit, remontti- tai luonnonhoitotalkoot, mökkiläisen lainaamotoiminta, biohiilen valmistus tms. Tuetaan vapaa-ajanasukkaita uusien ratkaisujen käyttöönotossa tarjoamalla neuvontaa, tiloja ja/tai käytönopastusta, oppaita jne.

7. Johtopäätökset

Tässä työssä selvitimme, millaisilla vapaa-ajanasukkaiden toimilla mökkeilyn hiilijalanjälkeä voidaan vaikuttavasti pienentää, samalla huomioiden vapaa-ajan asumisen erilaiset tyylit ja viipymät. Mökkeilijäprofiilikohmainen hiilijalanjälkilaskenta toi esiin, miten vapaa-ajan asumisen tyyli voi merkittävästi vaikuttaa hiilijalanjäljen kokoon. Tulokset korostavat, että erilaisille tyyleille on olemassa erilaisia keinoja, joilla hiilijalanjälkeen voi merkittävästi vaikuttaa jo yksilötasolla. Ei siis ole yhtä oikeaa ratkaisua tai vaihtoehtoja, vaan eri keinot sopivat eri tilanteisiin. Keinovalikoima on laaja, joten jokaiselle löytyy varmasti ratkaisuja. Tuloksissa nousi esiin myös etenkin liikkumisen suuri rooli päästöjen aiheuttajana, minkä vuoksi liikkuminen korostuu myös ratkaisuissa ja toimintamalliehdotuksissa.

Yksittäisen vapaa-ajanasukkaan näkökulman lisäksi pohdimme, miten laajemmat paikalliset rakenteet ja toimijat osallistuvat vapaa-ajan asumisen käytäntöjen muovaamiseen. Keskityimme etenkin vapaa-ajan asumiseen liittyviin tietoihin, taitoihin, jaettuihin merkityksiin ja aineelliseen ympäristöön. Esteiden ja mahdollisuuksien tunnistamisen kautta hahmotelimme keinovalikoiman, jolla paikalliset julkiset, yksityiset ja kansalaisyhteiskunnan toimijat voivat osallistua ilmastoviisaiden ratkaisujen kehittämiseen. Työn kontekstina oli Mikkelin seutu, mutta tuloksia ja toimintamalleja voi soveltaa yhtä hyvin maanlaajuisesti. Tiedostamme, että vapaa-ajan asumiseen ja sen hiilijalanjälkeen vaikuttavat lisäksi merkittävästi mm. poliittinen ohjaus, sääntely-ympäristö, markkinatilanteet, talous ja muut yhteiskunnan rakenteet. Nämä seikat jäivät kuitenkin tämän selvityksen ulkopuolelle.

Toivomme, että raportti herättelee lukijoita pohtimaan laajemmin sitä, miten voidaan tukea muutosta kohti aidosti ilmastoviisasta vapaa-ajan asumista. Mitkä voisivat olla vapaa-ajan asumisen käytäntöihin liittyviä vipupisteitä, joissa on parhaat mahdollisuudet muuttaa käytäntöjä vähähiilisemmäksi? Lopulta myös yllättävät asiat saattavat vaikuttaa. Esimerkiksi viimeaikainen polttoaineen hinnannousu saanee ihmiset miettimään tarkemmin vapaa-ajanasunnolle liikkumista ja menneiden talvien energiakriisit omaa energiankulutusta, kannustaen kohti kohtuullisuuteen pohjautuvaa kulutusta myös vapaa-ajan asumisessa.

Suosittelimme yleisesti, että jatkossa tulisi entistä enemmän panostaa kohtuullisuuteen ja yksinkertaisuuteen perustuvien toimien edistämiseen vapaa-ajan asumisessa. Jotta vapaa-ajan asuminen voisi saavuttaa ilmaston kannalta aidosti kestävä tason, tehokkuusparannusten rinnalla tarvitaan perusteellinen muutos kohti kohtuullisuutta. Hot or Cool Instituutin (2025) mukaan ilmastoviisaisiin toimintatapoihin siirtyminen edellyttää hyvinvointia ja yhteistä hyvää korostavien arvojen omaksumista, sosiaalisten keikahduspisteiden hyödyntämistä (esimerkiksi ilmastokasvatus) sekä aktiivista hiili-intensiivisen kulutuksen rajoittamista ja kestävien vaihtoehtojen tukemista.

Kohtuullisuuteen pohjautuvissa toimissa on ilmastohyötyjen lisäksi laajemmin positiivisia vaikutuksia ympäristöön, luontoon ja ihmisten hyvinvointiin. Niissä on sekin etu, että ne voi periaatteessa kuka tahansa ottaa käyttöön, milloin ja missä tahansa, tarvitsematta tehdä suuria investointeja tai panostuksia. Kohtuusajattelu ei tarkoita mökkikulttuurin ankeuttamista – päinvastoin, se tarkoittaisi osin perinteisen mökkikulttuurin uudelleen elävöittämistä, paluuta yksinkertaisten mökkiaskareiden ja luonnonläheisten aktiviteettien pariin sekä elävien kyläyhteisöjen kulttuuriin. Tämän rinnalla uudet liikkumisen ja energian teknologiat ja jakamistalouden ratkaisut mahdollistavat vähähiilisen mökkeilyn tarvitsematta luopua tärkeimmistä mukavuustekijöistä. Miltä näyttäisi vuonna 2050 vapaa-ajan asuminen, jossa kohtuullisuuteen perustuvat käytännöt ja teknologian tarjoamat tehokkuushyödyt nivoutuisivat yhteen?

Vapaa-ajan asuminen on eittämättä ilmastonäkökulmasta suuren haasteen edessä – nykyisen elämäntavan hiilijalanjälki, josta vapaa-ajan asuminen muodostaa osan, on ilmaston ja ympäristön kannalta kestävä ja sen tulisi tutkimusten mukaan pudota tulevina vuosina murto-osaan nykytasosta. Mikkelin seudulla on jo pitkään tehty kestävä mökkeilyn edistämiseksi työtä, jossa ilmastoteemoilla on keskeinen osa. Vapaa-ajan

asumisen ilmastohaaste korostaa entisestään tämän työn tärkeyttä – pitkäjänteistä ja laaja-alaista työtä tarvitaan myös jatkossa. Mikkelin seudun lisäksi työn tulokset soveltuvat hyödynnettäväksi myös muualla Suomessa.

Kutsummekin aiheen parissa toimivat moninaiset tahot pohtimaan omaa rooliaan muutoksen tekemisessä ja sopivien ratkaisujen kokeilemisessä, käyttöönotossa ja kehittämisessä. Miten luoda vapaa-ajan asumiseen olosuhteita, joissa vähähiilisten tekojen tekeminen on mutkatonta ja houkuttelevaa? Millaisia esteitä, jännitteitä ja kitkoja tulisi purkaa ja millaisiin mahdollisuuksiin tартtua? Selvää on, että yhteistyötä ja kehittämistä tarvitaan yli rajojen eri toimijoiden kesken. Toivoa herättäviä ovat moninaiset, jo olemassa olevat ratkaisut ja toimintamallit sekä uudet mahdollisuudet, jotka odottavat testausta ja käyttöönottoa.

8. Lähteet

Tieteelliset artikkelit:

Heiskanen, E. & Rinkinen, J. (2023). Paikallinen ilmastotoiminta kymmenen vuoden perspektiivistä. Alue ja Ympäristö. 00-00. 10.30663/ay.127386. Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/370991806_Paikallinen_ilmastotoiminta_kymmenen_vuoden_perspektiivistä

Hiltunen, M. J., Pitkänen, K., Vepsäläinen, M., Rehunen, A., & Shemeikka, P. (2014). Kylämökkeily-ympäristöt maaseutualueilla. *Maaseutututkimus*, 22(3). <https://journal.fi/maaseutututkimus/article/view/144173>

Häkkänen, L., Ilgin, H. E., & Karjalainen, M. (2022). The Current State of the Finnish Cottage Phenomenon: Perspectives of Experts. *Buildings*, 12(3), 260. <https://doi.org/10.3390/buildings12030260>

Niemistö, J., Salo, M., Pitkänen, K., Strandell, A., Helonheimo, T. & Rehunen, A. (2024) *Mökkeilyn hiilijalanjälki Suomessa: Hiilijalanjäljen koko, osatekijät ja niihin vaikuttaminen vapaa-ajan asumisessa*, Maa- ja metsätalousministeriö. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/75f1e4a6-b502-48ab-b3d1-7dfe7d864c6f>

Rantanen, M. (2024). Monipaikkaiset asukkaat aktiivisina aluekehittäjätoimijoina. *Alue ja ympäristö*, 53(2), 31-49. <https://doi.org/10.30663/ay.144722>

Rantanen, M. (2021). Monipaikkaisten asukkaiden toimijuuden representaatiot yhteiskunnallisen muutoksen välineenä. *Maaseutututkimus = Finnish journal of rural studies*, 29, 131-162. <https://doi.org/10.51807/maaseutututkimus.112890>

Soininen, N., & Linnanen, L. (2025). *Rakenteellinen ylikulutus*. Asiantuntijalausunto eduskunnalle, EDK-2025-AK-32752. Saatavilla: <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2025-AK-32752.pdf>

Shove, E., Pantzar, M. & Watson, M. (2012). *The Dynamics of Social Practice: Everyday Life and how it Changes*, London: Sage Publications.

Strandell, A., Karhinen, S., Pitkänen, K., Siiskonen, S.-T., & Ruokamo, E. (2026). Twice upon a home: Energy use, emissions and inequality across primary and second homes. *Energy Research & Social Science*, 131, 104491. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2025.104491>

Toivonen, H. & Rinkinen, J. (2025) Evolving practice bundles and the dynamics of adequacy in summer cottage living, *Consumption and Society*, Early View, DOI: 10.1332/27528499Y2025D000000059.

Vepsäläinen, M., & Pitkänen, K. (2010). Second home countryside: Representations of the rural in Finnish popular discourses. *Journal of Rural Studies*, 26(2), 194–204. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2009.07.002>

Selvitykset, raportit ja muut julkaisut, mm:

Hot or Cool Institute. 2025. A Climate for Sufficiency: 1.5-Degree Lifestyles Report (2025 Update). Hot or Cool Institute, Berlin. Saatavissa: <https://hotorcool.org/publications/a-climate-for-sufficiency-1-5-degree-lifestyles-report/>

Junnola, M. (2023). Monipaikkaisuus ja sen merkitykset Etelä-Savon aluekehittämisessä. Itä-Suomen yliopisto Historia- ja maantieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/3c8d5a3e-d978-4ac7-8190-2eed1784ed4e/content>

Myllymäki, T., Turja, T., & Mohammed, N. (2025). *Mökkibarometri 2025*. Maa- ja metsätalousministeriö. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/9034db23-f621-4071-9b0c-595ab6a7ffed/content>

Sorrell, S., Gatersleben, B., & Druckman, A. (2018). Energy sufficiency and rebound effects. European Council for an Energy Efficient Economy (eceee). https://www.energysufficiency.org/static/media/uploads/site-8/library/papers/sufficiency-rebound-final_formatted_181118.pdf

Syke, 2023. Mökkeilyn hiilijalanjäljen laskuri. Saatavissa: <https://laskurit.hiilineutraalisuomi.fi/mokki/>

Walén-Jatkola, T. (2018). Kokemus oman mökin jakamisesta vieraiden kanssa: Jakamistalouden fenomenologinen analyysi mökin omistamisen kokemuksista Ylläksen matkailualueella (Pro gradu -tutkielma). Lapin yliopisto.

Laiturilla-hankkeissa tuotetut raportit:

FCG (2025). *Selvitys vapaa-ajan asumisesta Mikkelin seudulla*. Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy, Laiturilla 3 - vapaa-ajan asumisen energiankulutus ja hiilijalanjälki -hanke. Saatavissa: https://laiturilla.fi/resources/public/selvitys_vapaa-ajan_asumisesta_mikkelin_seudulla_laiturilla_loppuraportti.pdf

HINEE – Kohti hiilineutraalia mökkeilyä -hanke. (2026). *Oman mökin vuokraaminen: Jakamis- ja kiertotalous mökkeilyssä. Kyselyraportti*. Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy. Saatavissa: https://www.laiturilla.fi/resources/public/hinee_kyselyraportti_2025.pdf

Laiturilla 3 – vapaa-ajan asumisen energiankulutus ja hiilijalanjälki -hanke. (2024). *Aloituskyselyraportti: Vapaa-ajan asumisen energiankulutus ja hiilijalanjälki*. Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy. Saatavissa: https://www.laiturilla.fi/resources/public/Laiturilla_aloituskyselyraportti_2024.pdf

ETVA – Etelä-Savon vapaa-ajan asumiseen liittyvän kestävä liikunnan selvittäminen, edistäminen ja ohjaaminen -hanke. (2022). *Mökkimatkakysely marraskuu 2022: Raportti*. Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy. Saatavissa: https://www.laiturilla.fi/resources/public/Mokkimatkakysely_marraskuu_2022_raportti-Laiturilla.pdf

Haastattelut:

Haastattelimme ryhmämuotoisesti Kuluttajatutkimuskeskuksen professori Eva Heiskasta, LUT-yliopiston apulaisprofessori Jenny Rinkistä sekä Helsingin yliopiston yliopistonlehtori Eliisa Kylkilahtea. Sidosryhmähaastatteluihin haastateltiin Puumalan markkinointipäällikkö Jasu Mannosta sekä Mikkelin seudun vapaa-ajan asukkaat ry:n puheenjohtaja Jorma Lehtojuurta. Haastattelut toteutettiin etäyhteyksin Microsoft Teamsillä ja puhelimitse. Kiitämme kaikkia haastateltuja arvokkaasta panoksesta selvityksen sisältöön.

Liite 1: Päästökertoimet

Taulukko: Työssä käytetyt päästökertoimet.

Päästö	Päästö-kerroin	Yksikkö	Lähde
Puun polton päästöt (ilman maankäyttösektoria)	0,027	kgCO ₂ e/kWh	Syke - Rakentamisen ja infrarakentamisen päästötietokannat; Energiapalveluiden taustadokumentti
Moottori-bensiini, elinkaaripäästöt	3,003	kgCO ₂ e/litra	Suomen ilmastopaneeli – Autokalkulaattori https://autokalkulaattori.fi/
Diesel, elinkaaripäästöt	3,439	kgCO ₂ e/litra	Suomen ilmastopaneeli – Autokalkulaattori https://autokalkulaattori.fi/
Kevyt polttoöljy elinkaaripäästöt	3,439	kgCO ₂ e/litra	Suomen ilmastopaneeli – Autokalkulaattori https://autokalkulaattori.fi/ (diesel)
Nestekaasu (propani)	3,0049	kgCO ₂ /kg	Tilastokeskus – Polttoaineluokitus 2024 https://stat.fi/tup/khkinv/khkaasut_polttoaineluokitus.html Defra, nestekaasun valmistuksen päästöt, 2025: https://www.gov.uk/government/publications/greenhouse-gas-reporting-conversion-factors-2025
Auton valmistuspäästöt	0,026	kgCO ₂ e/ajoneuvokm	EEA 2018 Electric vehicles from life cycle and circular economy perspectives https://data.europa.eu/doi/10.2800/77428 ; Laskettu auton 250 000 km elinkaarisella suoritteella, bensa-auton valmistuksen päästöä (6500 kgCO ₂) käytetty kaikille autotyypeille.
Sähkö	0,045	kgCO ₂ e/kWh	Suomen keskimääräisen sähköntuotannon CO ₂ -päästöt. Kolmen viimeisen tilastovuoden (2022-2024) keskiarvo, jossa yhteistuotanto on jaettu energiamenetelmällä. https://www.motiva.fi/tietopankki/energian kaytto-suomessa/co2-paastokertoimet/
Junan päästöt	0,007	kgCO ₂ e/hkm	VR Group 2023 vastuullisuusraportti https://vrgroup.studio.crasman.cloud/file/dl/i/mma5TQ/TTC9fMAzALsVIERLmTGa2A/VR-vuosiraportti-2023-final.pdf
Tavarat ja palvelut	0,3	kgCO ₂ e/€	Syke – ENVIMAT-laskentamalli https://helda.helsinki.fi/items/5ac7e96b-7fce-470d-87d4-c9689e9b8eb9
Klapien energiasisältö – koivu	1700	kWh/p-m ³	Polttopuun ominaisuudet – Halkoliiteri.com https://www.halkoliiteri.com/polttopuuinfo/polttopuun-ominaisuudet
Tuulisähkö	0	kg CO ₂ /kWh	Huomioitu vain tuotannosta aiheutuvat suorat päästöt.
Aurinkopaneelit	0	kg CO ₂ /kWh	Huomioitu vain tuotannosta aiheutuvat suorat päästöt.

Liite 2: Vapaa-ajan asumisen profiilit

RENTOUTUVAT RANTASET

MATALA VARUSTELUTASO

KORKEA KÄYTTÖASTE, LYHYT MÖKKIMATKA

Rantaset mökkeilevät lähes ympärivuotisesti Mikkelissä, loppusyksyn pimeimpiä kuukausia lukuun ottamatta. Mökkiä käyttävät sisarukset perheineen, jotka ovat perineet mökin vanhemmiltaan. Mökkiä käytetään erityisen aktiivisesti kesäkuukausina ja mökiltä myös toisinaan käydään töissä kesäaikaan.

Rantasille mökki tarjoaa irtiottopaikan hektisestä arjesta, eikä mökillä ole juurikaan mukavuuksia.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

320 kgCO₂e

=

41 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

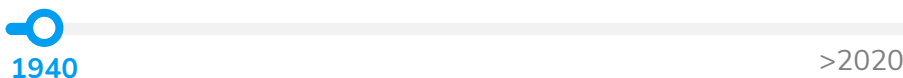

VAPAA-AJANASUNTO

PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

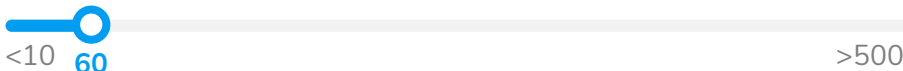

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

LIKKUMINEN

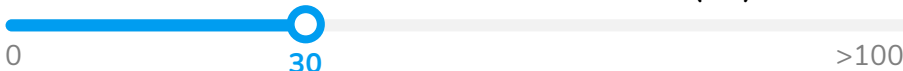
MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (bensa)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Sähkölämmitys

VARUSTELU:

Sähkö

Takka

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

2 550 kgCO₂e

82 %

Keskimääräisestä mökkeilyn hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

21 %

LIIKENNE:

59 %

VENEILY:

0 %

TAVARAT & PALVELUT:

20 %

RENTOUTUVAT RANTASET

MATALA VARUSTELUTASO

KORKEA KÄYTTÖASTE, LYHYT MÖKKIMATKA

Rantaset mökkeilevät lähes ympärivuotisesti Mikkelissä, loppusyksyn pimeimpiä kuukausia lukuun ottamatta. Mökkiä käyttävät sisarukset perheineen, jotka ovat perineet mökin vanhemmiltaan. Mökkiä käytetään erityisen aktiivisesti kesäkuukausina ja mökiltä myös toisinaan käydään töissä kesäaikaan.

Rantasille mökki tarjoaa irtiottopaikan hektisestä arjesta, eikä mökillä ole juurikaan mukavuuksia.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

320 kgCO₂e

=

41 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

KULJE MÖKILLE KIMPPAKYYDILLÄ

Säästä näin 1900 ajokilometriä

-430 kgCO₂e

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

ASIOINTIMATKOJEN PUOLITTAMINEN

Liiku lihasvoimin, yhdistele asiointimatkoja ja suosi lähellä olevia palveluita

-140 kgCO₂e

TAVAROIDEN KÄYTTÖIÄN PIDENTÄMINEN JA KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN

Osta tavaroita käytettynä, lainaa, vuokraa, pidennä tavaroiden käyttöikää ja remontoi vain tarpeeseen. Myös kulut pienenevät 300€/vuosi

-90 kgCO₂e päästövähennys

YLLÄPITOLÄMMITYS TALVEN AJAKSI

Aseta ilmalämpöpumppu +12-15°C ja patteri +10°C.

-40 kgCO₂e

PANOSTA

SÄHKÖSOPIMUKSEN VAIHTAMINEN

Vaihda uusiutuvaan sähkөө, esim. tuulisähkö

-360 kgCO₂e

ENERGIATEHOKKAAT LÄMMITYSRATKASUT

Asenna ilmalämpöpumppu

-100 kgCO₂e

LÄMMITYKSEN OHJAAMINEN KÄYTÖN MUKAAN

Ota käyttöön älykäs lämpötilan ohjaus (sisältäen etäohjauksen)

-80 kgCO₂e

SÄÄSTÄVÄISET SUVISET

MATALA VARUSTELUTASO

KESKIMÄÄRÄINEN KÄYTTÖASTE JA MÖKKIMATKA

Suvisten mökki Juvalla on käytössä lumettomana aikana ja talvisin mökkiä ei käytetä. Mökillä ei talvisin ole lämmitystä. Mökkiä käyttää Suvisten eläkeläispariskunta sekä heidän aikuiset lapset pääasiassa viikonloppuisin. Mökki on ns. sähkötön, eli ei verkkovirtaa.

Suviset kuvailevat itseään energiatehokkaiksi ja pyrkivät suunnitelmallisesti erilaisin keinoin huomioimaan energiankulutustaan.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

190 kgCO₂e

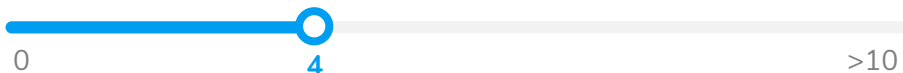
=

24 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

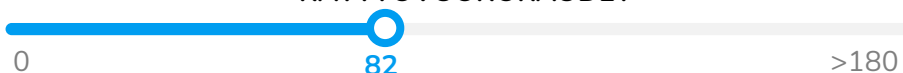
MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

VAPAA-AJANASUNTO

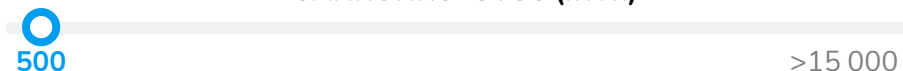
PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

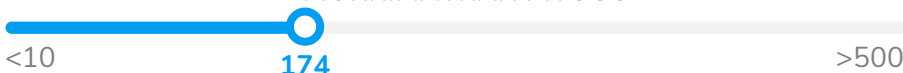

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

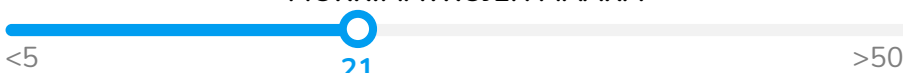

LIKKUMINEN

MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (bensa)

Juna (2 krt kesässä)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Puulämmitys

VARUSTELU:

Takka

Aurinkopaneelit

Aggregaatti

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

760 kgCO₂e

24 %

Keskimääräisestä mökkeilyn hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

33 %

LIIKENNE:

26 %

VENEILY:

0 %

TAVARAT & PALVELUT:

41 %

SÄÄSTÄVÄISET SUVISET

MATALA VARUSTELUTASO

KESKIMÄÄRÄINEN KÄYTTÖASTE JA MÖKKIMATKA

Suvisten mökki Juvalla on käytössä lumettomana aikana ja talvisin mökkiä ei käytetä. Mökillä ei talvisin ole lämmitystä. Mökkiä käyttää Suvisten eläkeläispariskunta sekä heidän aikuiset lapset pääasiassa viikonloppuisin. Mökki on ns. sähkötön, eli ei verkkovirtaa.

Suviset kuvailevat itseään energiatehokkaiksi ja pyrkivät suunnitelmallisesti erilaisin keinoin hyödyntämään myös sen taloudelliset säästöt ja hyödyt arjessaan.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

190 kgCO₂e

=

24 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

ASIOINTIMATKOJEN PUOLITTAMINEN

Liiku lihasvoimin, yhdistele asiointimatkoja ja suosi lähellä olevia palveluita

-140 kgCO₂e

LISÄERISTÄ MÖKIN YLÄPOHJAA

Lisäeristä vanhan mökin yläpohjaa, jolloin pienempi lämmitys riittää paremmin.

-90 kgCO₂e

PANOSTA

MÖKIN KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN (JA VUOKRATULOJEN TIENAAMINEN)

Laita mökki vuokralle, kun se on tyhjä ja vähennä päästöjä per mökkeilijä

-160 kgCO₂e

(vuokrataan esim. 6:lle hengelle 60 vrk/vuosi)

MODERNIT PIENKONEET

Vaihda pienkoneet sähkökäyttöisiksi, esim. ruohonleikkuri, moottorisaha

-100 kgCO₂e

PERINTEIKÄS PITKÄNEN

MATALA VARUSTELUTASO

PIENI KÄYTTÖASTE, PITKÄ MÖKKIMATKA

Pitkäsken mökki Mäntyharjulla on käytössä vain kesäkuukausina, pääasiassa loma-aikoina. Mökki on ns. sähkötön, eli ei verkkovirtaa ja sitä lämmitetään kesäisin tarvittaessa takalla. Mökki on muun ajan vuodesta kylmänä.

Mökillä pyritään vaalimaan suomalaisen kesämökkikulttuuriin liitettäviä perinteitä eikä siellä ole merkittäviä nykyaikaisia mukavuuksia.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

1730 kgCO₂e

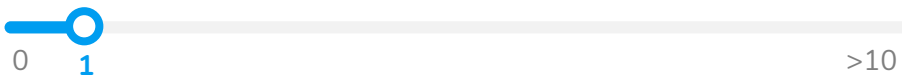
=

222 %

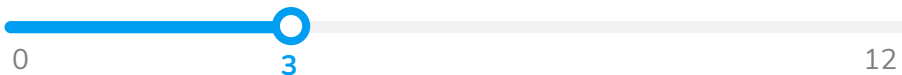
Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

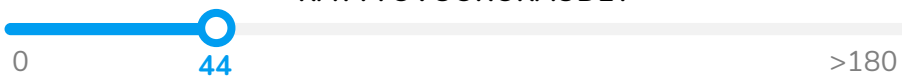
MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

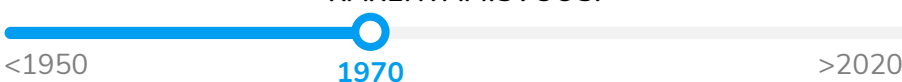

VAPAA-AJANASUNTO

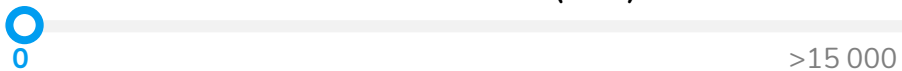
PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

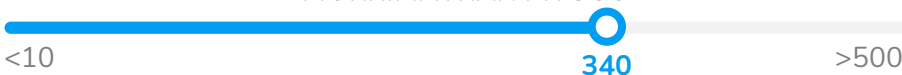

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

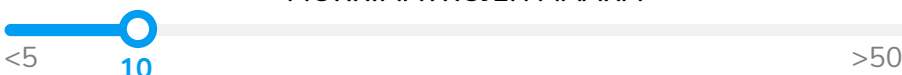

LIKKUMINEN

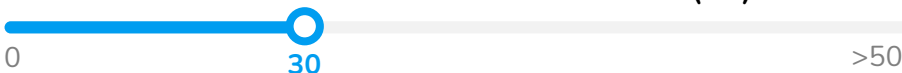
MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (kevythybridi)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Puulämmitys

VARUSTELU:

Takka, ei verkkovirtaa

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

1 730 kgCO₂e

56 %

Keskimääräisestä mökkeilyn hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

6 %

LIIKENNE:

82 %

VENEILY:

0 %

TAVARAT & PALVELUT:

12 %

PERINTEIKÄS PITKÄNEN

MATALA VARUSTELUTASO

PIENI KÄYTTÖASTE, PITKÄ MÖKKIMATKA

Pitkäsen mökki Mäntyharjulla on käytössä vain kesäkuukausina, pääasiassa loma-aikoina. Mökki on ns. sähkötön, eli ei verkkovirtaa ja sitä lämmitetään kesäisin tarvittaessa takalla. Mökki on muun ajan vuodesta kylmänä.

Mökillä pyritään vaalimaan suomalaiseen kesämökkikulttuuriin liitettäviä perinteitä eikä siellä ole merkittäviä nykyaikaisia mukavuuksia.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

1730 kgCO₂e

=

222 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja ja pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

ASIOINTIMATKOJEN PUOLITTAMINEN

Liiku lihasvoimin, yhdistele asiointimatkoja ja suosi lähellä olevia palveluita (315 km vähemmän matkoja)

-70 kgCO₂e

LISÄERISTÄ MÖKIN YLÄPOHJAA

Lisäeristä vanhan mökin yläpohjaa, jolloin pienempi lämmitys riittää paremmin.

-90 kgCO₂e

PANOSTA

MÖKIN KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN (JA VUOKRATULOJEN TIENAAMINEN)

Laita mökki vuokralle, kun se on tyhjä ja vähennä päästöjä per mökkeilijä

-870 kgCO₂e

(vuokrataan esim. 6:lle hengelle 60 vrk/vuosi)

AURINKOPANEELIT

Asenna aurinkopaneelit, joiden tuottamalla sähköllä voidaan korvata nestekaasun käyttöä esim. liedessä, jääkaapissa ja lämmityksessä (oletuksena 11 kg käyttö)

-40 kgCO₂e

VUOKRAAVA VIRTANEN

KESKIMÄÄRÄINEN VARUSTELUTASO

KORKEA KÄYTTÖASTE, PIENI MÖKKIMATKA

Virtasten mökki Hirvensalmella on ympärivuotisesti viikkovuokraus-käytössä. Vuokralaiset ovat niin kotimaisia kuin ulkomaisia matkailijoita, joista useat saapuvat Mikkeliin junalla. Virtaset käyttävät mökkiään itse varaustilanteen niin salliessa. Mökissä on ympärivuotinen lämmitys.

Virtaset ovat kiinnittäneet huomiota sähkönkulutukseen ja pohtineet erityisesti mökin energiatehokkuuden kehittämistä kulujen pienentämiseksi.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

290 kgCO₂e

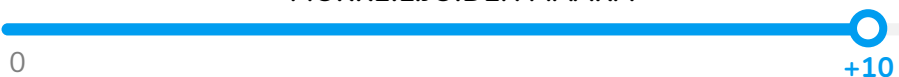
=

37 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

VAPAA-AJANASUNTO

PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

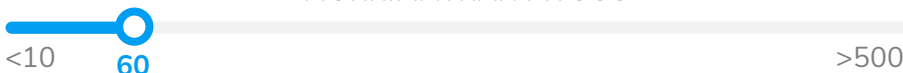

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

LIKKUMINEN

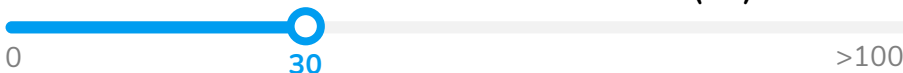
MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIIKKUMISTAPA:

Vuokra-auto juna-asemalta (bensa)
Henkilöauto (bensa)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Sähkölämmitys

VARUSTELU:

Sähkö
Takka
Lämpöpumppu
Moottorivene (pieni)

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

2 930 kgCO₂e

94 %

Keskimääräisestä mökkeilyn hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:
24 %

LIIKENNE:
51 %

VENEILY:
7 %

TAVARAT & PALVELUT:
18 %

VUOKRAAVA VIRTANEN

KESKIMÄÄRÄINEN VARUSTELUTASO

KORKEA KÄYTTÖASTE, PIENI MÖKKIMATKA

Virtasten mökki Hirvensalmella on ympärivuotisesti viikkovuokraus-käytössä. Vuokralaiset ovat niin kotimaisia kuin ulkomaisia matkailijoita, joista useat saapuvat Mikkeliin junalla. Virtaset käyttävät mökkiään itse varaustilanteen niin salliessa. Mökissä on ympärivuotinen lämmitys.

Virtaset ovat kiinnittäneet huomiota sähkönkulutukseen ja pohtineet erityisesti mökin energiatehokkuuden kehittämistä kulujen pienentämiseksi.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

290 kgCO₂e

=

37 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

KULJE MÖKILLE KIMPPAKYYDILLÄ

Säästä näin 1900 ajokilometriä

-430 kgCO₂e

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

TAVAROIDEN KÄYTTÖIÄN PIDENTÄMINEN JA KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN

Osta tavaroita käytettynä, lainaa, vuokraa, pidennä tavaroiden käyttöikää ja remontoi vain tarpeeseen. Myös kulut pienenevät 600€/vuosi

-180 kgCO₂e

YLLÄPITOLÄMMITYS MÖKILLÄ, KUN SE EI OLE KÄYTÖSSÄ

Aseta ilmalämpöpumppu +12-15°C ja patteri +10°C. Oletuksena 20 % sähkön säästö.

-80 kgCO₂e

PANOSTA

SÄHKÖAUTO

Vaihda polttomoottoriauto sähköautoon

-1100 kgCO₂e

SÄHKÖSOPIMUKSEN VAIHTAMINEN

Vaihda uusiutuvaan sähkөөn, esim. tuulisähkö

-360 kgCO₂e

SÄHKÖPERÄMOOTTORI

Vaihda sähköperämoottoriin (ja hidasta vauhtia)

-200 kgCO₂e

(keskimääräinen käyttö 70 litraa bensiiniä/v)

ENERGIATEHOKKAAT

LÄMMITYSRATKASUT

Asenna ilmalämpöpumppu

-100 kgCO₂e

MODERNIT PIENKONEET

Vaihda pienkoneet sähkökäyttöisiksi, esim. ruohonleikkuri, moottorisaha

-100 kgCO₂e

LÄMMITYKSEN OHJAAMINEN KÄYTÖN MUKAAN

Ota käyttöön älykäs lämpötilan ohjaus (sisältäen etäohjauksen)

-80 kgCO₂e

KESKIMÄÄRÄISET KORHOSET

KESKIMÄÄRÄINEN VARUSTELUTASO

KESKIMÄÄRÄINEN KÄYTTÖASTE JA MÖKKIMATKA

Korhosten mökki Mikkelissä on käytössä lumettomana aikana. Talviaikaan mökkiä ei käytetä, jolloin se on ylläpitolämmössä. Mökkiä käyttää nelihenkinen perhe ja sen käyttö on pääasiassa kesäloma-aikana sekä viikonloppuisin kesäloma-aikojen ulkopuolella.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

780 kgCO₂e

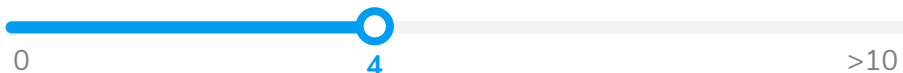
=

100 %

Keskimääräinen mökkeilijän hiilijalanjälki seudulla

KÄYTTÖ

MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

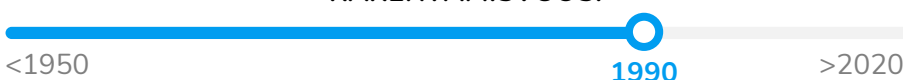

VAPAA-AJANASUNTO

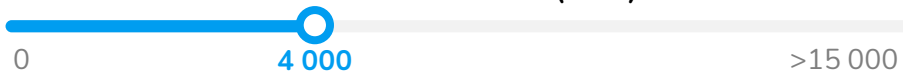
PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

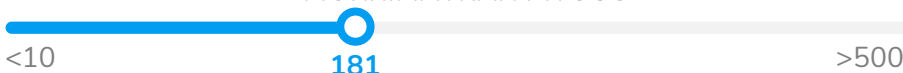

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

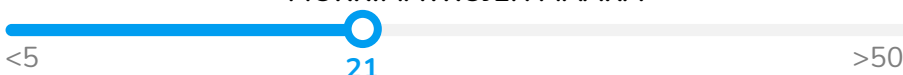

LIKKUMINEN

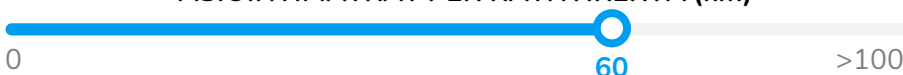
MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (bensiini)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Sähkölämmitys

VARUSTELU:

Sähkö

Takka

Moottorivene (pieni)

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

3 110 kgCO₂e

→ **100 %**

Keskimääräinen mökkeilyn hiilijalanjälki seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

12 %

LIIKENNE:

72 %

VENEILY:

3 %

TAVARAT & PALVELUT:

13 %

KESKIMÄÄRÄISET KORHOSET

KESKIMÄÄRÄINEN VARUSTELUTASO

KESKIMÄÄRÄINEN KÄYTTÖASTE JA MÖKKIMATKA

Korhosten mökki Mikkelissä on käytössä lumettomana aikana. Talviaikaan mökkiä ei käytetä, jolloin se on ylläpitolämmössä. Mökkiä käyttää nelihenkkinen perhe ja sen käyttö on pääasiassa kesäloma-aikana sekä viikonloppuisin kesäloma-aikojen ulkopuolella.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

780 kgCO₂e

=

100 %

Keskimääräinen mökkeilijän hiilijalanjälki seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

LIKKUMINEN JULKISILLA

Korvaa 1900 km autolla suoritettavista mökkimatkoista julkisilla (juna) ja liiku loppumatka taksilla

-420 kgCO₂e

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

ASIOINTIMATKOJEN PUOLITTAMINEN

Liiku lihasvoimin, yhdistele asiointimatkoja ja suosi lähellä olevia palveluita

-140 kgCO₂e

MÖKIN KUIVANAPITOLÄMMITYS TALVELLA

Vaihda kuivanapitolämmitykseen talven ajaksi ja säästä 85% talvikuukausien sähkönkulutuksessa

-150 kgCO₂e

TAVAROIDEN KÄYTTÖIÄN PIDENTÄMINEN JA KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN

Osta tavaroita käytettynä, lainaa, vuokraa, pidennä tavaroiden käyttöikää ja remontoi vain tarpeeseen. Myös kulut pienenevät 600€/vuosi

-180 kgCO₂e päästövähennys

PANOSTA

SÄHKÖAUTO

Vaihda polttomoottoriauto sähköautoon

-1100 kgCO₂e

SÄHKÖSOPIMUKSEN VAIHTAMINEN

Vaihda uusiutuvaan sähkөө, esim. tuulisähkö

-180 kgCO₂e

MÖKIN KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN (JA VUOKRATULOJEN TIENAAMINEN)

Laita mökki vuokralle, kun se on tyhjä ja vähennä päästöjä per mökkeilijä

-160 kgCO₂e

(vuokrataan esim. 6:lle hengelle 60 vrk/vuosi)

MODERNIT PIENKONEET

Vaihda pienkoneet sähkökäyttöisiksi, esim. ruohonleikkuri, moottorisaha

-100 kgCO₂e

ENERGIATEHOKKAAT LÄMMITYSRATKASUT

Asenna ilmalämpöpumppu

-50 kgCO₂e

LÄMMITYKSEN OHJAAMINEN KÄYTÖN MUKAAN

Ota käyttöön älykäs lämpötilan ohjaus (sisältäen etäohjauksen)

-40 kgCO₂e

LUONNONLÄHEISET LAHTISET

KESKIMÄÄRÄINEN VARUSTELUTASO PIENI KÄYTTÖASTE, PITKÄ MÖKKIMATKA

Lahtisten mökki Mäntyharjulla on käytössä kesäkuukausina. Talviaikaan mökkiä ei käytetä, jolloin se on kuivanapitolämmityksellä. Mökkiä käyttää kaksi sisarusta pääasiassa viikonloppuisin.

Lahtiset arvostavat mökkeilyssään luonnonrauhaa ja pyrkivät tukemaan ympäristöystävällisiä toimintatapoja.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

910 kgCO₂e

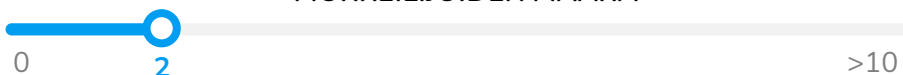
=

117 %

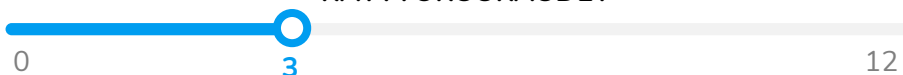
Keskimääräisestä mökkeilijän
hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

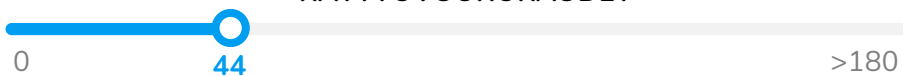
MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

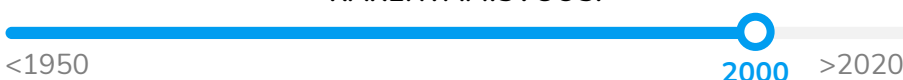

VAPAA-AJANASUNTO

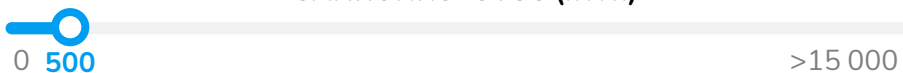
PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

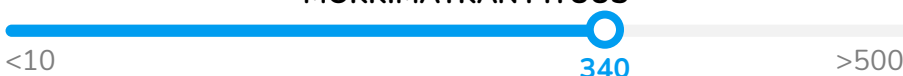

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

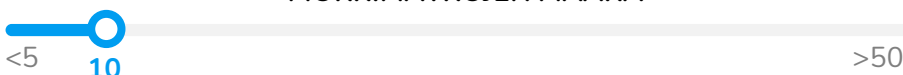

LIKKUMINEN

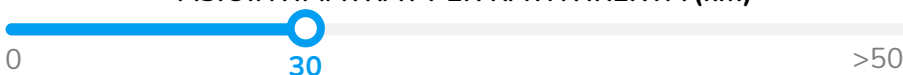
MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (lataushybridi)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Sähkölämmitys (talvisin kylmänä)

VARUSTELU:

Sähkö

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

1 830 kgCO₂e

59 %

Keskimääräisestä mökkeilyn
hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

6 %

LIIKENNE:

77 %

VENEILY:

0 %

TAVARAT & PALVELUT:

17 %

LUONNONLÄHEISET LAHTISET

KESKIMÄÄRÄINEN VARUSTELUTASO PIENI KÄYTTÖASTE, PITKÄ MÖKKIMATKA

Lahtisten mökki Mäntyharjulla on käytössä kesäkuukausina. Talviaikaan mökkiä ei käytetä, jolloin se on kuivanapitolämmityksellä. Mökkiä käyttää kaksi sisarusta pääasiassa viikonloppuisin.

Lahtiset arvostavat mökkeilyssään luonnonrauhaa ja pyrkivät tukemaan ympäristöystävällisiä toimintatapoja.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

910 kgCO₂e

=

117 %

Keskimääräisestä mökkeilijän
hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

LIKKUMINEN JULKISILLA

Korvaa 1900 km autolla suoritettavista mökkimatkoista julkisilla (juna) ja liiku loppumatka taksilla

-420 kgCO₂e

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

PANOSTA

SÄHKÖAUTO

Vaihda polttomoottoriauto sähköautoon

-1100 kgCO₂e

MÖKIN KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN (JA VUOKRATULOJEN TIENAAMINEN)

Laita mökki vuokralle, kun se on tyhjä ja vähennä päästöjä per mökkeilijä

-280 kgCO₂e

(vuokrataan 6:lle hengelle 60 vrk/vuosi)

LAATUTIETOISET LAINEET

KORKEA VARUSTELUTASO

KORKEA KÄYTTÖASTE, PIENI MÖKKIMATKA

Laineen pariskunnan mökkiä Puumalassa käytetään ympärivuotisesti aktiivisesti ns. kakkosasuntona. Mökki on ympärivuotisesti lämmitetty ja sieltä löytyy monet nykyajan mukavuudet. Mökiltä käsin käydään toisinaan töissä siellä asuttaessa.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

2 290 kgCO₂e

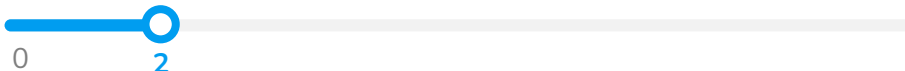
=

294 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

VAPAA-AJANASUNTO

PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

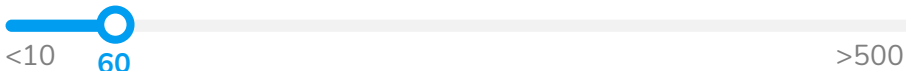

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

LIKKUMINEN

MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (diesel)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Sähkölämmitys

VARUSTELU:

Sähkö

Takka

Lämpöpumppu

Moottorivene (keskikokoinen)

Ulkoporeamme

Terassilämmitys

Aggregaatti

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

4 580 kgCO₂e

↘ **147 %**

Keskimääräisestä mökkeilyn hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

35 %

LIIKENNE:

42 %

VENEILY:

5 %

TAVARAT & PALVELUT:

18 %

LAATUTIETOISET LAINEET

KORKEA VARUSTELUTASO

KORKEA KÄYTTÖASTE, PIENI MÖKKIMATKA

Laineen pariskunnan mökkiä Puumalassa käytetään ympärivuotisesti aktiivisesti ns. kakkosasuntona. Mökki on ympärivuotisesti lämmitetty ja sieltä löytyy monet nykyajan mukavuudet. Mökiltä käsin käydään toisinaan töissä siellä asuttaessa.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

2 290 kgCO₂e

=

294 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

-
KULJE MÖKILLE KIMPPAKYYDILLÄ
 Säästä näin 1900 ajokilometriä
 -430 kgCO₂e
-
MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN
 Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa
 -230 kgCO₂e
-
TAVAROIDEN KÄYTTÖIÄN PIDENTÄMINEN JA KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN
 Osta tavaroita käytettynä, lainaa, vuokraa, pidennä tavaroiden käyttöikää ja remontoi vain tarpeeseen. Myös kulut pienenevät 600€/vuosi
 -180 kgCO₂e
-
YLLÄPITOLÄMMITYS MÖKILLÄ, KUN SE EI OLE KÄYTTÖSSÄ
 Aseta ilmalämpöpumppu +12-15°C ja patteri +10°C
 -150 kgCO₂e
-
TERASSIN JA ULKOPOREAMMEEN LÄMMITYKSEN VÄHENTÄMINEN
 Luovu terassin lämmittimestä ja lämmitä ulkoporeammetta säästeliäästi
 -70 kgCO₂e
-
MÖKIN SISÄLÄMPÖTILAN LASKEMINEN
 Laske mökin lämpötilaa 2 asteella (esim. 22 asteesta 20), jo yhden asteen pudotus säästää jopa 5% energiankulutuksessa
 -110 kgCO₂e

PANOSTA

-
SÄHKÖAUTO
 Vaihda polttomoottoriauto sähköautoon
 -1100 kgCO₂e
-
SÄHKÖSOPIMUKSEN VAIHTAMINEN
 Vaihda uusiutuvaan sähköön, esim. tuulisähkö
 -680 kgCO₂e
-
SÄHKÖPERÄMOOTTORI
 Vaihda sähköperämoottoriin (ja hidasta vauhtia)
 -200 kgCO₂e
 (bensinin korvaava käyttö 70 litraa/v)
-
AURINKOPANEELIT
 Asenna aurinkopaneelit
 -200 kgCO₂e
-
MODERNIT PIENKONEET
 Vaihda pienkoneet sähkökäyttöisiksi, esim. ruohonleikkuri, moottorisaha
 -100 kgCO₂e
-
LÄMMITYKSEN OHJAAMINEN KÄYTÖN MUKAAN
 Ota käyttöön älykäs lämpötilan ohjaus (sisältäen etäohjauksen)
 -150 kgCO₂e

MODERNIT MIETTISET

KORKEA VARUSTELUTASO

KESKIMÄÄRÄINEN KÄYTTÖASTE JA MÖKKIMATKA

Miettisten mökkiä Hirvensalmella käyttää nelihenkinen perhe. Mökkiä käytetään pääasiassa viikonloppuisin keväästä syksyyn, talvella mökissä on kuivanapitolämmitys.

Miettisten mökillä kokeillaan eturintamassa uusia teknologioita ja ratkaisuja sekä pyritään optimoimaan niiden hyötyjä.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

270 kgCO₂e

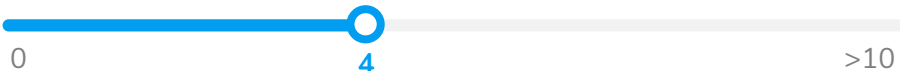
=

35 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

VAPAA-AJANASUNTO

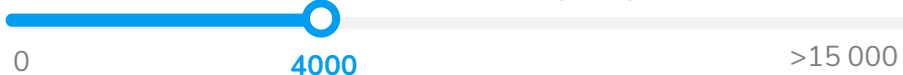
PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

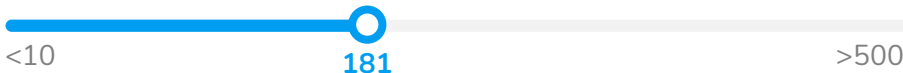

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

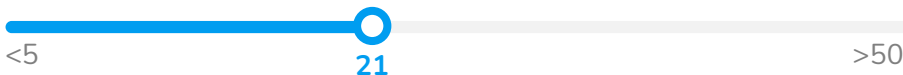

LIKKUMINEN

MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (sähkö)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Sähkölämmitys

VARUSTEET:

Sähkö

Takka

Lämpöpumppu

Sähkömoottorivene

Aurinkopaneelit

Ulkoporeamme

Terassilämmitys

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

1 070 kgCO₂e

34 %

Keskimääräisestä mökkeilyn hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

14 %

LIIKENNE:

28 %

VENEILY:

0 %

TAVARAT & PALVELUT:

58 %

MODERNIT MIETTISET

KORKEA VARUSTELUTASO

KESKIMÄÄRÄINEN KÄYTTÖASTE JA MÖKKIMATKA

Miettisten mökkiä Hirvensalmella käyttää nelihenkinen perhe. Mökkiä käytetään pääasiassa viikonloppuisin keväästä syksyyn, talvella mökissä on kuivanapitolämmitys.

Miettisten mökillä kokeillaan eturintamassa uusia teknologioita ja ratkaisuja sekä pyritään optimoimaan niiden hyötyjä.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

270 kgCO₂e

=

35 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

TAVAROIDEN KÄYTTÖIÄN PIDENTÄMINEN JA KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN

Osta tavaroita käytettynä, lainaa, vuokraa, pidennä tavaroiden käyttöikää ja remontoi vain tarpeeseen. Myös kulut pienenevät 600€/vuosi

-180 kgCO₂e päästövähennys

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

TERASSIN JA ULKOPOREAMMEEN LÄMMITYKSEN VÄHENTÄMINEN

Luovu terassin lämmityksestä ja lämmitä ulkoporeammetta säästeliäästi

-70 kgCO₂e

ASIOINTIMATKOJEN PUOLITTAMINEN

Liiku lihasvoimin, yhdistele asiointimatkoja ja suosi lähellä olevia palveluita, säästäten 630 km ajoa.

-30 kgCO₂e

PANOSTA

MÖKIN KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN (JA VUOKRATULOJEN TIENAAMINEN)

Laita mökki vuokralle, kun se on tyhjä ja vähennä päästöjä per mökkeilijä

-60 kgCO₂e

(vuokrataan 6:lle hengelle 60 vrk/vuosi)

ELÄMYSHALUISET ELOSET

KORKEA VARUSTELUTASO

PIENI KÄYTTÖASTE, PITKÄ MÖKKIMATKA

Elosten mökki on käytössä ja lämmityksessä ympärivuotisesti. Mökillä on useita käyttäviä perheitä, mutta mökkimatkat ajoittuvat pidempiin yhtenäisiin loma-aikoihin ja mökkiä käytetään vuorotellen.

Eloset arvostavat asumismukavuutta, vaivattomuutta ja monipuolisia toiminnallisuuksia, jonka vuoksi mökki on erittäin varusteltu ja siellä on aktiviteetteja eri-ikäisille mökkeilijöille.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

2 330 kgCO₂e

=

299 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

KÄYTTÖ

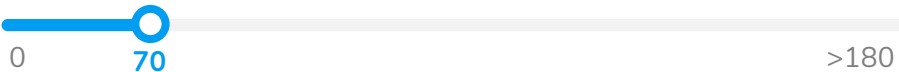
MÖKKEILIJÖIDEN MÄÄRÄ

KÄYTTÖKUUKAUDET

KÄYTTÖVUOROKAUDET

VAPAA-AJANASUNTO

PINTA-ALA (m²)

RAKENTAMISVUOSI

SÄHKÖNKULUTUS (kWh)

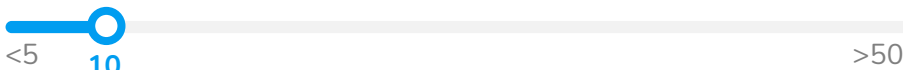

LIKKUMINEN

MÖKKIMATKAN PITUUS

MÖKKIMATKOJEN MÄÄRÄ

ASIOINTIMATKAT PER KÄYNTIKERTA (km)

PROFIILIN MUUTTUJAT

PÄÄASIAALLINEN LIIKKUMISTAPA:

Henkilöauto (bensa)

PÄÄASIAALLINEN LÄMMITYSTAPA:

Sähkölämmitys

VARUSTELU:

Sähkö

Vesijohtovesi

Takka

Lämpöpumppu

Moottorivene (keskisuuri)

Vesijetti

Ulkoporeamme

Terassilämmitys

MÖKKEILYN JALANJÄLKI

MÖKKEILYN PÄÄSTÖT YHTEENSÄ:

9 300 kgCO₂e

299 %

Keskimääräisestä mökkeilyn hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖJEN JAKAUTUMINEN:

ENERGIA:

35 %

LIIKENNE:

26 %

VENEILY:

32 %

TAVARAT & PALVELUT:

7 %

ELÄMYSHALUISET ELOSET

KORKEA VARUSTELUTASO

PIENI KÄYTTÖASTE, PITKÄ MÖKKIMATKA

Elosten mökki on käytössä ja lämmityksessä ympärivuotisesti. Mökillä on useita käytettäviä perheitä, mutta mökkimatkat ajoittuvat pidempiin yhtenäisiin loma-aikoihin ja mökkiä käytetään vuorotellen.

Eloset arvostavat asumismukavuutta, vaivattomuutta ja monipuolisia toiminnallisuuksia, jonka vuoksi mökki on erittäin varusteltu ja siellä on aktiviteetteja eri-ikäisille mökkeilijöille.

PÄÄSTÖT PER MÖKKEILIJÄ:

2 330 kgCO₂e

=

299 %

Keskimääräisestä mökkeilijän hiilijalanjäljestä seudulla

PÄÄSTÖVÄHENNYSKEINOT

PIHISTÄ

MÖKKIMATKOJEN VÄHENTÄMINEN JA VIIPYMÄN PIDENTÄMINEN

Harvenna mökkimatkoja, pidennä mökkivierailujen viipymiä ja säästä 1000 km ajoa

-230 kgCO₂e

TAVAROIDEN KÄYTTÖIÄN PIDENTÄMINEN JA KÄYTTÖASTEEN KASVATTAMINEN

Osta tavaroita käytettynä, lainaa, vuokraa, pidennä tavaroiden käyttöikää ja remontoi vain tarpeeseen. Myös kulut pienenevät 600€/vuosi.

-180 kgCO₂e

ASIOINTIMATKOJEN PUOLITTAMINEN

Liiku lihasvoimin, yhdistele asiointimatkoja ja suosi lähellä olevia palveluita, säästään 630 km ajoa.

-140 kgCO₂e

YLLÄPITOLÄMMITYS MÖKILLÄ, KUN SE EI OLE KÄYTÖSSÄ

Aseta ilmalämpöpumppu +12-15°C ja patteri +10°C

-100 kgCO₂e

TERASSIN JA ULKOPOREAMMEEN LÄMMITYKSEN VÄHENTÄMINEN

Luovu terassin lämmittimestä ja lämmitä ulkoporeammetta säästeliäästi

-140 kgCO₂e

PANOSTA

SÄHKÖPERÄMOOTTORI

Suorita osa veneilystä sähköperämoottorilla (ja hidasta vauhtia)

-3000 kgCO₂e

(sähkömoottorin korvaama bensiini 1000 litraa/v)

SÄHKÖAUTO

Vaihda polttomoottoriauto sähköautoon

-1100 kgCO₂e

SÄHKÖSOPIMUKSEN VAIHTAMINEN

Vaihda uusiutuvaan sähköön, esim. tuulisähkö

-450 kgCO₂e

AURINKOPANEELIT

Asenna aurinkopaneelit

-200 kgCO₂e

LÄMMITYKSEN OHJAAMINEN KÄYTÖN MUKAAN

Ota käyttöön älykäs lämpötilan ohjaus (sisältäen etäohjauksen)

-100 kgCO₂e

MODERNIT PIENKONEET

Vaihda pienkoneet sähkökäyttöisiksi, esim. ruohonleikkuri, moottorisaha

-100 kgCO₂e